

Kariūnas

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJOS ŽURNALAS

ISSN 2029-6045

2015 m. Nr. 2 (125)

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS – LIETUVAI TĖVYNEI

ĮVARDYTOS MINTYS

Gyvename įdomiais ir net agresyviais laikais: žvanguinama ginklais, grasinama naudoti jėgą, regime smurtą šalia esančiose valstybėse, neva ginant savo teisėtus interesus. Daug kalbame patys ir girdime kalbant kitus, kas nutiktų ir kaip reikėtų elgtis, jeigu šie grasinimai, politinis, ekonominis ar kultūrinis spaudimas virstų realia agresija ir mūsų šalis būtų užpulta. Valdžia stengiasi sustiprinti mūsų krašto gynybinę jėgą ir tokiu būdu atgrasyti potencialų priešą nuo tokių minčių. Visuomenė taip pat neatsilieka. Daugėja piliečių, kurie stoja į įvairias organizacijas, susijusias su krašto apsauga, didėja žmonių sąmoningumas ir suvokimas, kad valstybė yra ne valdžia. Valstybė pirmiausia esame MES, ir tai, kokią ją turėsime, priklauso nuo mūsų pačių, taigi jos gynyba irgi yra mūsų reikalas.

Nors ir matome kai kuriuos teigiamus poslinkius visuomenėje ir jos sąmonėje, tačiau ne viskas rožėmis klotas. Yra žmonių, kurie skundžiasi, kad dėl šalies gynybos turės ką nors paaukoti ar net pajudinti pirštą. Net ir iš tų, kurie supranta atsakomybės svarbą, pasigirsta neviltingi gaidelių sakant, jog esame per silpni, per maži, o priešas yra didžiulis, baisus... Mūsų valstybėje gajus Lietuvos lyginimas su uodu, kuris tegali zytyti ir erzinti didįjį, stiprųjį priešą. Keista, kad taip dažnai vartojame šį palyginimą ir nepastebime, jog jis visai mūsų nenuvertina ir nerodo mūsų negalėjimo apsiginti. Atvirkščiai – tie, kam yra tekę atsidurti prie ežero, pamiškėje ar kitoje vietoje, kur gausu uodų, žino, kad ten nesinori per ilgai užsibūti, norisi nešti kudašių kuo toliau. Uodai ne tik zytyti moka – jie dar ir kandžiojasi. Nors jų įkandimai nėra mirtini, tačiau geras uodų spiečius gali paversti tavo gyvenimą baisiai nemielu ir tavo ūgis ar smūgis, palyginti su jais, nebeturės jokios reikšmės – anksčiau ar vėliau būsi nugalėtas. Gali sutraiškyti vieną uodą, penkis ar dešimt – esmės tai nekeičia. Jie kaip gėlė, taip gels ir padarys tavo buvimą jų draugijoje nepakenčiamą.

Lietuvos palyginimas su uodu gana taiklus ir naudingas, mėginat suvokti, ką mums reikėtų daryti, jeigu didysis priešas visgi sugalvotų aplankyti mūsų ežerus ir miškus... Tų, kurie teigia, kad esam silpni kaip uodai ir nieko negalime padaryti, mąstymas labai panašus į priešo mąstymo modelį: jeigu negali sunaikinti – esu silpnas. Taip, mes negalime sunaikinti savo priešą, tačiau, jeigu jis mėgins įlįsti ten, kur nevalia, galim gelti, gelti daugybę kartų. Gelti tol, kol jis pats neapsikės ir dums, iš kur atėjęs, ir nebenorės net žiūrėti į mūsų pusę. Tai nėra vien tuščios kalbos. Kaip pavyzdį galime paminėti vadinamąjį Žiemos karą. Mūsų priešas prieš 76 metus mėgino įsibrauti į panašią į mūsų dydžiu ir „jėga“ šalį, tačiau jos žmonės, pamatę nekviestą svečių savo žemėje, negalvojo, kad yra maži ir negalės apsiginti. Jie tiesiog ėjo spiečiais ir gėlė – gėlė tol, kol priešui teko dumti iš ten ilgai nesvarstant. Ir priešas paskui labai nenoriai apie tą savo „susidūrimą su uodu“ kalbėjo, o ir dabar prisimena jį su tylia pagarba ir užslėpta baime.

Taigi, nebijokime, kad esame maži fiziškai, kad mūsų nedaug. Mūsų yra būtent tiek, kiek reikia. Niekada negalima savęs nuvertinti ir sakyti, kad negalime ko nors padaryti. Reikia tiesiog daryti tai, ką reikia daryti. Dydis ir raumenys nelemia pergalės, ją lemia moralinė ir fizinė drąsa ir žinojimas, dėl ko kovoji. Galime būti ramūs, nes mūsų priešas nedemonstruoja didelės drąsos slėpdamasis už savo žmonių nugarų ir manydamas, kad gali savo stiprybę rodyti tik kabinėdamasis prie mažesnių, – tai tiesiog pralaimėtojų ir bailių ženklas.

Krn. Romas JONAITIS

Ieškokite
KARIŪNO

pagrindinėse miestų ir rajonų, aukštųjų ir kitų mokyklų, gimnazijų bibliotekose ir skaityklose arba Šaulių sąjungos rinktinėse, karo prievolės centruose. Jeigu nerasite – rašykite, skambinkite arba užeiškite į svečius – į Lietuvos karo akademiją Vilniuje, Šilo g. 5A.

4 LIETUVOS KARO AKADEMIJOS VIRŠININKO PAREIGŲ PERDAVIMO CEREMONIJA

Arūnas ALONDERIS

The Military Academy of Lithuania
Commandant Position Handover Ceremony

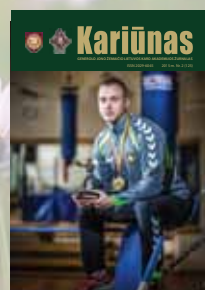
8 KARO AKADEMIJA – TAI GYVENIMO BŪDO FORMAVIMO MOKYKLA

Plk. Eugenijus VOSYLIUS
The Military Academy of Lithuania: A Lifestyle-shaping School

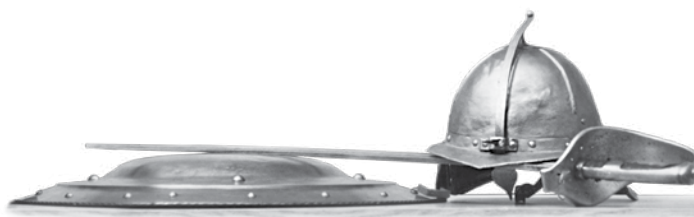
10 STUDIJUOTI KARO AKADEMIJOJE – GERIAUSIAS MANO SPRENDIMAS

Krn. Dominykas BUKANTAS
The Studies at the Military Academy of Lithuania:
The Best Decision I Have Ever Made

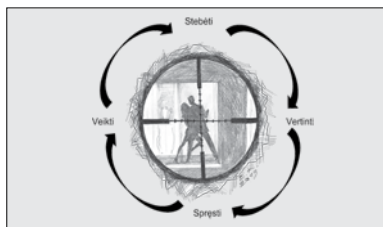
Viršelio nuotraukoje
132 būrio
krn. Dominykas
BUKANTAS
Ievos Budzeikaitės
nuotrauka

On the cover:
The 132nd platoon
cadet Dominykas
BUKANTAS
Photo by Ieva
Budzeikaitė

BE REIKALO NEPAKELK, BE GARBĖS NENULEISK!
YOU SHALL NOT DRAW THE SWORD WITHOUT A CAUSE NOR SHALL YOU SHEATHE IT WITHOUT HONOUR!

ŠIAME NUMERYJE / Contents

13 TIKSLINIS VADOVAVIMAS: METODAS AR FILOSOFIJA?

Plk. ltn. Valerijus ŠERELIS

Mission Command: A Method or Philosophy?

15 GYVENIMAS UŽATLANTĖJE PAGAL TRIMITO SIGNALUS

Krn. Ovidijus KUZMINAS

A Life across the Atlantic Ocean Following the Trumpet Signals

19 KARIŪNO ASPIRANTO TAURĖ – TRADICIJA, KURI GIMĖ ŠIANDIEN

Kpt. Tomas BLINSTRUBAS

The Cadet – Reserve Officer Cup: A Tradition Born Today

23 GERIAUSIA, KAS GALI NUTIKTI STUDENTUI

Augustė BURINSKAITĖ

The Best That Could Happen to a Student

28 PO STUDIŲ KARO AKADEMIJOJE – TARNYBA ORO PAJĖGOSĖ

Ltn. Ugnius RAGAUSKAS, vyr. ltn. Valius URBONAS, vyr. ltn. Povilas NAMAVIČIUS

After the Studies at the Military Academy of Lithuania: Service in the Air Force

31 ASPIRANTŲ TARNYBA: STUDENTIŠKA KARO PRIEVOLĖS ALTERNATYVA (1926–1940 M.)

Mindaugas JONAITIS

Reserve Officer Council: A Student Alternative to Military Service in the Period of 1926–1940

2 MŪSŲ KŪRYBA

Our Works

12 / 36 / 38 / 44

AKADEMIJOS PULSAS
Academy Pulse

16 / 20 / 30 / 42

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Krn. Vidas FRANKAUSKAS, kpt. Jurgis NORVAIŠA, krn. Dainius RIDZEVIČIUS, krn. Mantas ALOJAN
At First Hand

26 FOTOREPORTAŽAS

Photo Reportage

35 PILIETINIS UGDYMAS / ĮSPŪDŽIAI

Civic Education / Impressions

37 JŪRŲ SKAUTAI

Krn. Edgaras TIMINSKAS
Sea Scouts

39 JAUNIMAS BESIKEIČIANČIOJE VISUOMENĖJE

Youth in the Changing Society

41 KARIŪNŲ IR KLAUSYTOJŲ MOKSLINĖ DRAUGIJA

Krn. Jurgis ULECKAS, krn. Matas RADVILAVIČIUS
The Cadets and Course Participants' Scientific Society

45 PARAŠIUTŲ NAUDOJIMAS LIETUVOS KARINĖSE ORO PAJĖGOSĖ 1928–1940 M.

Krn. Aurimas MORKŪNAS
The Use of Parachutes in the Lithuanian Air Force in the Period of 1928–1940

50 STOJANČIAJAM Į LKA

To the Academy Applicant

53 ALBUMAS

Album

Redakcinė kolegija

Arunas ALONDERIS
Vyriausiasis redaktorius

kpt. Marius BAGDONAS
II k. krn. Aurimas BŽĖSKIS
mjr. Birutė KRASAVINIENĖ
IV k. krn. Andrius KUBILIUS

I k. krn. Aleksandras LEONIDOVAS
IV k. krn. Aurimas MORKŪNAS
kpt. Jurgis NORVAIŠA
IV k. krn. Matas RADVILAVIČIUS
prof. dr. Valdas RAKUTIS
dr. Manvydas VITKŪNAS

Žurnalą rengia

Nijolė ANDRIUŠIENĖ
Kalbos redaktorė
Laima ADLYTĖ
Dizainerė
Kęstutis DIJOKAS
Fotografas

Spausdino Lietuvos kariuomenės
Karo kartografijos centras
Muitinės g. 4, Domeikava,
LT-54359 Kauno r.
Tiražas 1000 egz.
Užsakymas GL-278
Žurnalas platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.
Dėl žurnalo įsigijimo prašome
kreiptis: (8 5) 210 3526,
(8 5) 210 3523, (8 5) 210 3593
KATT 24 526, 24 523, 24 593

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA
Šilo g. 5A, LT-10322 Vilnius

arunas.alonderis@mil.lt

tel. (8 5) 210 3680

www.lka.lt

Krn. J. R.

JAUNYSTEI

*Nuo pat klonių lig skliauto mėlynės
Tu linksma, nuostabi ir graži!
Tu dėl žemės gimos, dėl Tėvynės
Skaisčiai degsi, kaip saulė šviesi.*

*Tu liūliuosi gelsvu vasarojum,
Tu aidėsi laukuos ir šile –
Tu klestėsi, dainas mums dainuojant,
Visada laisva, plati ir žalia.*

*Tu kadais kraštui laisvę, lyg saulę,
Ant pečių, ant krūtinės nešei –
Vieškeliais ėjo gretos ir eilės,
Ėjo vyrai jauni, kaip beržai...*

*Tai jaunystė, jaunystė žalioji,
Ji su ginklu, su mokslu išvien –
Ji dėl žalio laukų vasarojaus
Švies mums saule, budės čia kasdien.*

*Tu ant baltojo žirgo, kaip vėjas,
Tu, jaunyste, kaip saulė šviesi –
Nuo pat klonių lig skliauto mėlynės
Tu jauna, pajėgi ir drąsi!*

SAPNAS

*Žinai, šiąnakt buvau tave sutikęs,
Atrodei nuostabiai, kaip visada,
Nebūčiau niekada tavęs palikęs,
Bet štai išaušo vėl nauja diena.*

*Aš taip skubėjau ir nespėjau
Nuskinti tau visų žvaigždžių,
Pasaulį tau padovanot norėjau,
Visatų tūkstantį kitų.*

*Mačiau, kaip bėgi tu per pievą,
Po kojom lenkiasi šimtai gėlių,
Šypsotis privertei ne vieną,
Nes tavo šypsenai nėra lygių.*

*Tik su tavim jaučiuosi aš laimingas,
Atrodo, nebėra jokių vargų,
Aš ledo gabalėlis nespalvingas,
Kurs tirpsta tarp tavų delnų.*

Arūnas ALONDERIS

Lietuvos karo akademijos viršininko pareigų perdavimo ceremonija

2015 m. birželio 16 d. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje vyko iškilminga Akademijos viršininko pareigų perdavimo ceremonija. Tradicijoje iškilmių vietoje – rikiuotės aikštėje – susirinko Akademijos bendruomenės nariai, aukštųjų mokyklų rektoriai, užsienio valstybių kariniai atstovai, Švietimo ir mokslo, Krašto apsaugos ministerijų pareigūnai, Seimo nariai. Lietuvos kariuomenės orkestrui grojant maršą į aikštę buvo įneštos Lietuvos Respublikos ir Lietuvos karo akademijos vėliavos. Rikiuotės vadas plk. ltn. Darius Baranauskas raportavo krašto apsaugos ministrui Juozui Olekui, kad Lietuvos karo akademijos kariai iškilmingai Akademijos viršininko pareigų perdavimo ceremonijai išrikiuoti. Visi sugiedojo Lietuvos Respublikos himną.

← Pradžią 4 puslapyje

Atsisveikinimas su Karo akademijos vėliava

Viršininkas įteikia krn. Matui Radvilavičiui statulėlę „leties smaigalys“

Ceremonijos metu kalbėjo krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Lietuvos kariuomenės Ordinariato apaštalinis administratorius, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos prezidentas, Vilniaus Gedimino technikos universiteto rektorius prof. dr. Alfonsas Daniūnas.

Atsisveikinimo su Akademijos bendruomene kalbą pasakė Lietuvos karo akademijos viršininkas plk. Eugenijus Vosylis. Akademijos vadovas už iniciatyvą ir svarų indėlį Karo akademijoje organizuojant pirmąją Lietuvos universitetų ir kolegijų studentų mokslinę konferenciją „Kintanti saugumo aplinka: iššūkiai ir galimybės“ ketvirtakursiui krn. Matui Radvilavičiui įteikė statulėlę „leties smaigalys“. Viršininkas savo komandos nariams įteikė vardines dovanas.

Pasibaigus pirmajai renginio daliai, prasidėjo Akademijos viršininko pareigų perdavimo ceremonija. Ji vyksta nustatyta tvarka pagal patvirtintą scenarijų.

Krašto apsaugos ministras ir perduodantis pareigas Akademijos viršininkas išeina į rikiuotės aikštę ir sustoja veidu į rikiuotę. Vyr. puskarininkis artimiausiu keliu žygiuoja vėliavų grupės link ir per 2 žingsnius prieš ją sustoja, atiduoda pagarbą ir paima iš vėliavininko Akademijos vėliavą. Su Akademijos vėliava žygiuoja artimiausiu keliu perduodančio pareigas Akademijos viršininko link ir sustoja priešais jį per 2 žingsnius. Vyr. puskarininkis paduoda vėliavą perduodančiam pareigas Akademijos viršininkui. Akademijos viršininkas, atidavęs pagarbą, paima vėliavą, pasisuka kairėn ir perduoda ją krašto apsaugos ministru. Ministras paimtą Akademijos vėliavą palenkia, perduodantis pareigas Akademijos viršininkas, nusiėmęs kepurę ir priklaupęs ant dešiniojo kelio, bučiuoja vėliavą, po to atsistoja, užsideda kepurę ir atiduoda jai pagarbą. Krašto apsaugos ministras pasisuka kairėn, grąžina vėliavą Akademijos vyr. puskarininkui. Kol vėliava perduodama iš rankų į rankas, vyr. puskarininkis atiduoda pagarbą. Vėliavų perdavimo ceremonialo metu orkestras groja būgnų tremolo.

Viršininkas, lydymas rikiuotės vado plk. Itn. Dariaus Baranausko, apeina rikiuotę

Plk. Itn. Valerijus Šerelis buvusiam Lietuvos karo akademijos viršininkui įteikia Akademijos bendruomenės atminimo dovaną – kardą

Kardas – tai daugiaprasmiškas karininkų kastos simbolis.

Jeigu mes turime kardus, mokame jais naudotis ir esame pasiryžę juos išsitraukti, tai priešininkas savo netrauks. Tai – ATGRASYMAS.

Jeigu jis išsitrauks ir jo bus ilgesnis, mes pridėsime savajam žingsnį arba tiek, kiek reikės, kad įgytume pranašumą. Tai – MANEVRAS.

Kad gerai kirstų ir apakintų priešą blizgesiu, kardas bus galandamas, valomas ir prižiūrimas. Tai – RŪPESTIS.

Ranka, laikanti kardą, pavargsta tik tada, kai yra nukirsta. Tai – VALIA.

Bet karininkas turi dvi rankas, turi širdį, protą, sielą ir žodį. Jis tęs kovą kiek kitaip, bet netęsti negalės.

Karininkas nesupranta žodžio „neįmanoma“. Supranta – sudėtinga, sunku, komplikuota, bet viskas įmanoma TĖVYNĖS LABUI!

Plk. Itn. Valerijus ŠERELIS

Krašto apsaugos ministras rankos paspaudimu pasveikina pareigas perdavusį Akademijos viršininką ir grįžta į tribūną. Pareigas perdavęs viršininkas skambant maršui apeina rikiuotę ir atsisveikina su Akademijos bendruomene, karininkais, seržantais ir kariūnais, atiduodamas pagarbą padalinių vadams. Prie vėliavų grupės viršininkas sustoja, atsiska veidu į vėliavas ir atiduoda pagarbą. Apėjęs rikiuotę, pareigas perdavęs Akademijos viršininkas grįžta ties rikiuotės viduriu ir, pakėlęs ranką prie kepurės, sako: „Sudiev, kariai!“ Padalinių vadai atiduoda pagarbą pakeldami rankas prie kepurė ir atsako: „Sudiev, tamsta!“

Pasibaigus Karo akademijos viršininko pareigų perdavimo ritualui, laikantis lietuviškų tradicijų, kadenciją baigusiam Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos viršininkui Lietuvos kariuomenės orkestras atliko muzikos kūrinį „Atsisveikinimas su gerais senais draugais“. Po to Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos viršininko pavadootojas kariniam rengimui plk. Itn. Valerijus Šerelis Lietuvos karo akademijos bendruomenės vardu buvusiam viršininkui įteikė atminimo dovaną – kilnumo ir riteriškumo simbolį – kardą.

Iškilmingos ceremonijos pabaigoje Karo akademijos padaliniai ir vėliavų grupė, komanduojuojant rikiuotės vadui plk. Itn. D. Baranauskui, skambant maršui, pražygiavo pro tribūną atiduodami pagarbą plk. E. Vosyliui, iškilmių svečiams ir dalyviams.

Po renginio svečiai buvo pakviesti bendrai nusifotografuoti prie Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos štabo. Vėliau visi, pakviesti vyno taurės, susirinko Akademijos ramovėje.

KARIŪNO žurnalo vyriausiasis redaktorius Arūnas Alonderis Karo akademijos viršininko pareigų perdavimo ceremonijos išvakarėse paprašė plk. Eugenijaus Vosyliaus tarti keletą žodžių Akademijos bendruomenei ir žurnalo skaitytojams.

Karo akademija – tai gyvenimo būdo formavimo mokykla

Atėjus į Akademiją po Aukštųjų karininkų kursų (HCSC) Baltijos gynybos koldže 2011 metais, pusę metų teko tarnauti štabo viršininku, o 2012 metų birželio 6 dieną buvau paskirtas devintuoju Akademijos viršininku. Šios pareigos yra labai garbingos, išskirtinės, tačiau – kaip visuomet pabrėždavau kalbėdamas su kariūnais – pareigos ir laipsnis nesuteikia privilegijų, bet užkrauna didesnę atsakomybę.

Nors Akademijos viršininkas yra tarytum laivo kapitonas, nuo kurio priklauso nemažai, tačiau nei vienas kapitonas negalėtų daug nuveikti be geros komandos. Akademijos dabartinis statusas ir vieta Lietuvos švietimo sistemoje yra 23 metus vykusio didelio Akademijos kolektyvo intensyvaus darbo rezultatas. Visi dirbė ir tarnavę Lietuvos karo akademijoje siekė, kad ši specifinė aukštoji mokykla atrastų savo kelią, vystytųsi ir tobulėtų, taptų vienintele ir išskirtine universitetine aukštąja mokykla, ruošiančia karininkus Lietuvos kariuomenei, Lietuvos valstybei. Todėl ypač džiugu, jog 2014 metų pavasarį Akademija išlaikė rimtą „egzaminą“ – perėjo tarptautinį institucinį Akademijos atitikties Bolonijos universitetinio mokymo standartams vertinimą, kuriam ruošiantis reikėjo ypač sutelkti visas akademinės bendruomenės darbo. Šio gero vertinimo rezultatas – Karo akademija buvo akredituota 6 metams.

Visada didžiavausi, kad tarnauju būtent Karo akademijoje, nes ji buvo, yra ir, tikiuosi, bus išskirtinė mokymo institucija. Tai ne tik universitetinė aukštoji mokykla. Karo akademija – tai gyvenimo būdo formavimo mokykla, puoselėjanti aukštas moralines vertybes, nuo pirmųjų Karo mokyklos, vėliau – akademijos absolventų laidų gyvenanti pagal garbės kodeksą: „kiekvienas esame atsakingas už save ir kartu už visą akademiją, už visą kariuomenę“. Šis kodeksas taikytinas tiek dėviniam uniformai, tiek ir jos nedėvini-

čiam darbuotojui, nes kiekvienas iš mūsų – ir kariūnas, ir karininkas ar dėstytojas – esame Akademijos „veidas“, nesvarbu, kur būtume – Akademijoje ar už jos ribų, viešumoje ar draugų būryje, dėvime uniformą ar esame be jos. Dar daugiau – dėvėdami uniformą, mes reprezentuojame ne save, bet kariuomenę, o būdami užsienyje – ir valstybę.

Todėl siekiu, kad vertybinės nuostatos būtų įrašytos Akademijos strategijoje, jų prasmę pabrėždavau kalbėdamas įvairių švenčių ir renginių metu. Nors nusizengimų Akademijoje buvo, tačiau jie buvo vienetiniai, ir įsitikinau, kad Akademijoje dauguma stengiasi sau taikyti aukštas vertybinius reikalavimus.

Akademija turi būti stipri savo dvasia, instruktoriai ir dėstytojai turi gerai suprasti savo misijos svarbą, nes čia, Karo akademijoje, ugdomas ne šiaip specialistas (tenejsižeidžia kitų universitetų atstovai), bet valstybės saugumu besirūpinantis pilietis su uniforma, karininkas, kuris, baigęs Akademiją, nuo pat pirmos dienos turės tarnauti vykdydamas priesaiką ne kam nors kitam, bet Tėvynei Lietuvai. Galbūt skamba per daug išdidžiai ar per daug yra patoso, tačiau tai – nepaiegiama tiesa. Karininkas tarnauja valstybei, jos interesams, todėl asmeniškumams, norams ar „nenorams“ vietos lieka tikrai daug mažiau nei kitų specialybių ar profesijų atstovams.

Karininko mokymas ir ugdymas yra nukreiptas į stiprią, harmoningą asmenybės ugdymą: viso mokymo metu siekiama progresyvaus asmenybės tobulėjimo, virsmo į atsakingą lyderį. Tam skirtas ne tik akademinis lavinimas, karinis mokymas, bet ir muzikinis lavinimas, šokių, oratorystės, jojimo fakultatyvai. Lyderystės ugdymą Akademijoje pirmiausia supratau ir suprantu kaip stiprios dvasios ugdymą, paremtą žmogiškosiomis vertybėmis. Kartais klausiami: kas stipresnis – kalavijas ar

dvasia? Aš maniau ir visada manysiu, jog kalavijas yra bejėgis prieš stiprią dvasią, o tvirčiausias junginys – stipri dvasia ir kalavijas. Juk kalaviją galima perlaužti, o stipraus dvasiškai žmogaus nepalauš jokie sunkumai. Juk dvasios nei atimsi, nei pavogsi – ji nemateriali, nematoma, bet daug stipresnė už ginklą. Štai tokį dvasinę stiprybę pagrįstą lyderio ugdymą aš suprantu kaip idealų, ir norėtusi, kad tokį supratimą pasisektų įdiegti kiekvienam kariūnui. Laikau visų dėstytojų ir karininkų pareiga prisidėti prie šio ugdymo savo nepriekaištingu elgesiu, savo kasdienine kryptinga, profesionalia veikla, savo neskiriančia nuo darbų retorika.

Nuo paskyrimo dienos stengiausi, kad Karo akademija nebūtų vien tik Karo akademijos reikalas. Kariuomenė neturi užmiršti Akademijos, nes visa kariuomenės karininkija yra Karo akademijos absolventai arba naudotojai. Karo akademija yra būtent ta institucija, kurioje karininkai mokėsi ar tobulinosi, tai daro ir darys ateityje. Labai svarbu, kad Akademija būtų remiama, kai yra atrenkamas personalas, – juk visi norime, kad mokykloje mūsų vaikus mokyti geri mokytojai. Kartais būdavo keista, kai personalo komisijai Akademijai būdavo siūlomi nelabai kitur ir kažkam tinkantys, neinicijavūs, nemotyvuoti karininkai. Džiugu, kad iš kai kurių aukštųjų karininkų sulaukdavau palaikymo ir supratimo – taip pavyko pritraukti puikių karininkų, kurie gebėjo ir geba ne tik gerai mokyti, bet ir būti tikru pavyzdžiu kariūnams ir visai Akademijos bendruomenei.

Reikia suprasti, kad krašto apsaugos sistemoje Akademija yra daug daugiau nei batalionas ar departamentas. Kalbant su buvusiais Akademijos viršininkais ne vienas pažymėjo, jog tik čia tarnaudami suprato, kokia kompleksiška ir apimanti daugybę funkcijų, nebūdingų nei batalionui, nei ministerijai ar pajėgų

štabui, yra Akademijos veikla. Akademija gyvena universitetui būdingą gyvenimą: dirba Senatas, jo komitetai, katedros, projektinės grupės. Bet tuo pat metu vyksta karinis rengimas, karinės kvalifikacijos kursai, Akademijos karininkai dalyvauja pratybose, skaito paskaitas kariuomenės daliniuose. Karo akademijos specifika taip pat lemia ir priklausomybė nuo dviejų įstatymų – Mokslo ir studijų bei KASOKT]. Šis dvigubas reguliavimas sukuria tam tikrų iššūkių, nes Krašto apsaugos ministerijoje reikia aiškinti aukštojo mokslo subtilybes, o Švietimo ir mokslo ministerijoje – karinei institucijai būdingus dalykus.

Akademijos kompleksškumas, akademinės bendruomenės ir karinio korpuso buvimas lemia tam tikrus darbo santykių ir bendravimo savitumus. Siekiant bendrų tikslų, Akademijoje labai aktualus ir svarbus akademinės ir karinės „kultūrų“ suderinamumas, tarpusavio komunikacija ir vienas kito supratimas. Šis skirtingų „kultūrų“ suderinamumo iššūkis egzistuoja ne vien Lietuvos karo akademijoje. Dalyvaujant Europos Sąjungos karo akademijų viršininkų seminaruose (EMACS) teko patirti, jog visos be išimties akademijos susiduria su panašiais iššūkiais ir suderinamumas yra nesibaigiantis procesas. Siekiant suderinamumo svarbu, kad karininkai, tarnaujantys Akademijoje, gerai suprastų akademinę specifika, jos keliamus reikalavimus, o profesūra, dėstytojai – įsigilintų į kario etiką, kario tarnybos ir karinės „kultūros“ subtilybes. Tik suprasdami vienas kitą, stengdamiesi papildyti ir ieškoti bendrumo įvairiose situacijose, Karo akademijoje sugebėsime sukurti studijų programas, suderinti akademinis ir karinio rengimo grafikus ir taip sudarysime sąlygas kryptingai ugdyti būsimą karininką, kuris ne tik įgis akademinį žinių ir karinių įgūdžių, bet ir gebės juos sujungti ir geriausiai taikyti tarnaudamas Lietuvos kariuomenėje.

Visada norėjau, kad Akademijoje būtų imamas naujų iniciatyvų, kurios kiltų iš „apačios“. Skatindamas įvairias asmenines kariūnų iniciatyvas įsteigiau „leties smaigaliu“ apdovanojimą kariūnams. Taip pat skatinu Akademiją įtraukti į įvairias išorines pilietiškumo ugdymo akcijas. Pavyko inicijuoti generolo Jono Žemaičio gimimo metinėms skirtą moksleivių žygio ir dainos konkursą „Kai lietuviai žygiuoja kovon“. Akademijos karininkai ir liktiniai sugalvoja puikių akcijų. Viena tokių – 2013 metais organizuotas

LR Prezidentės vizitas ir susitikimas su kariūnais Akademijoje. Akademijos bendruomenės, kariūnų iniciatyvos, dalyvavimas organizuojant įvairius renginius prisideda prie visuomenės, ypač jaunosios kartos, pilietiškumo ugdymo, leidžia visuomenei geriau pažinti kariuomenę.

Karo akademija užima svarbią vietą ne tik Lietuvos gyvenime, bet ir euroatlantinėje karinio mokymo erdvėje. Todėl buvo plečiamas tarptautinis bendradarbiavimas, pasirašyta daug sutarčių su užsienio partneriais. Akademijos mokslininkai, karininkija ir kariūnai, dalyvaudami tarptautiniuose renginiuose NATO ir ES šalių karo akademijose, o taip pat patys organizuodami tarptautinius renginius, tokius kaip BSMAC 2012 ir EMACS 2013, ar kito formato konferencijas, stiprina šį bendradarbiavimą. Akademijoje organizuoti renginiai sulaukė gausaus dalyvių būrio ir teigiamo jų įvertinimo už puikų organizavimą, originalų formatą ir aktualią tematiką. Užsienio karo akademijos pradėjo aktyviai kviešti kariūnus į vadinamąsias tarptautines savaites (*International Week*).

LKA yra Bolonijos proceso narė, dalyvauja ERASMUS+ mainų programoje, taip pat keičiasi kariūnais pagal EMILIO programą. Kariūnams išvykos į renginius užsienyje leidžia atsidurti kitoje kultūrinėje aplinkoje, įgyti tarptautinio bendravimo įgūdžių, stiprina komunikacinius ir užsienio kalbų gebėjimus, leidžia palyginti mokymo sistemas, suteikia tarpkultūrinių įgūdžių. Tapę karininkais ir tarnaudami Lietuvos kariuomenėje, jie lengviau bendraus su partneriais ir adaptuosis tarptautinėse pratybose ar operacijose. Tarptautinį bendradarbiavimą reikia ir toliau plėtoti. Norėčiau visus, ypač dėstytojus, paskatinti išnaudoti ERASMUS+ programos teikiamas galimybes, taip pat stengtis publikuoti savo darbus ir straipsnius tarptautinėje erdvėje. Privalome aktyvinti skverbimąsi į tarptautinę mokslo erdvę, nes tik taip nutiesime kelius ir įgyسیم naujų pažinčių, naujos patirties. Tuomet bus lengviau pasikviesti tinkamą užsienio lektorių, tobulinti dėstomąją medžiagą.

Nė viena institucija negali egzistuoti be tinkamos infrastruktūros. Visada norėjosi, kad LKA pastatai, infrastruktūra atitiktų šiuolaikiniam universitetui keliamus reikalavimus – būtų patogūs, naujoviški, erdvūs, aprūpinti šiuolaikine technika, tinkami mokyti kariūnams, magistrantams, kursų klausytojams. Džiaugiuosi, jog pavyko pajudinti iš mirties taško mokomojo

korpuso renovaciją, ir tikiuosi, kad antra šio pastato pusė bus baigta renovuoti 2016 metais. Taip pat netolimoje ateityje turėtų pajudėti ir technikos parko pastatų renovavimo procesas, planuojama atnaujinti ir apšiltinti sporto kompleksą. Ne viskas vyko ir vyksta taip sparčiai, kaip norėjosi, nes visuomet būna biurokratišnių trukdžių, finansinių sunkumų. Kaip pavyzdį galiu paminėti nepavykusį bandymą inicijuoti naujos bibliotekos statybą (negauta ES lėšų), tačiau tikiuosi, kad prasidėję procesai nesustos ir ateityje būsimieji kariūnai mokysis, o personalas dirbs naujoviškose, šviesiose patalpose, kad vieną dieną Akademija turės ir naują biblioteką.

Šiame trumpame ir labiau abstrakčiame straipsnyje neturėjau tikslo sukonkretinti visos veiklos, surašyti visų darbų (pavykusių ir nepavykusių) – tam neužtektų viso „Kariūno“ žurnalo numerio. Baigdamas noriu pasakyti, kad tai nebuvo patys lengviausi mano tarnybos metai, tačiau jie buvo labai prasmingi. Žmogus visuomet daugiausia išmoksta sprenddamas problemas, išgyvendamas sunkias situacijas. Jos priverčia priimti nestandartinius sprendimus, įsiklausyti į įvairias nuomones, konsoliduoti kolektyvą bendram darbui. Tarnaudamas Akademijoje nuolat mokiausi iš supančių žmonių, kiekvieno jų išmintis suteikė unikalią galimybę įgyti neįkainojamos profesinės ir gyvenimo patirties. Stengiausi dalintis ir savąja patirtimi. Na, o didžiausia dovana buvo kasdien matyti švytinčius kariūnų veidus, jų energiją ir užsidegimą. Tuomet pamiršdavau visus sunkumus, visas problemas.

Noriu visiems padėkoti už nuveiktus darbus, už tarnybą, už visokeriopą paramą. Man buvo garbė su visais dirbti ir tarnauti. Linkiu ir toliau stiprinti Karo akademiją, didinti jos išskirtinumą Lietuvoje ir užsienyje, kelti studijų ir karinio rengimo kokybę. Juk visa tai daryti reikia siekiant svarbiausio tikslo – ugdant Lietuvos karininkus mūsų Tėvynei Lietuvai.

Su pagarba

plk. Eugenijus Vosylius
2015 m. birželio 16 d.

Su mylima mergina šv. Valentino vakare

Krn. Dominykas BUKANTAS

Studijuoti Karo akademijoje – geriausias mano sprendimas

Iki studijų Akademijoje visą laiką gyvenau Jonavoje. Tėvai išsiskyrė, kai buvau mažas, tad augau be tėvo. Esu vienintelis vaikas šeimoje. Mane augino mama su močiute, jos man ir padarė didžiausią įtaką. Prabangiu ir ramiu gyvenimu tikrai negaliu pasigirti, nes po tėvų skyrybų laikinai gyvenome pas tetą, kol gavome socialinį būstą, kambarį bendrabutyje. Sąlygos buvo patenkinamos (karštas vanduo būtų pravertęs). Kieme draugų neturėjau, nes buvau „kitoks“ – nevarčiau alkoholio, nerūkiu ir neslaminėjau pakampiais. Neretai tekdavo už tai ir pakovoti nelygiose kovose, kurios, aišku, baigdavosi mano nenaudai. Tačiau stengiausi išlikti stiprus, nenuklysti nuo mamos ir močiutės skiepjamų vertybių.

Tik ką baigus gimnaziją: dešinėje – mano mama, kairėje – teta

Straipsnio autoriaus nuotraukos

Atsakingumas, pareiga ir rūpinimasis artimaisiais – štai apie ką jos kalbėdavosi su manimi vakarais. Mama nuolat ir sunkiai dirbo, kad galėtume išgyventi, tad gyvenome labai kukliai „nuo atlyginimo iki atlyginimo“. Ji stengėsi, kad man nieko netrūktų, o aš, tai suprasdamas, daug ir neprašydavau. Visada stengiausi džiaugtis tuo, ką turiu, ir, galiu pasakyti, man nieko gyvenime netrūko ir netrūks. Iki dabar ji man puikus pavyzdys, kaip reikia stengtis dėl svarbiausių žmonių gyvenime, šeimos gerovės. Kol mama dirbdavo, manimi rūpindavosi močiutė, iki šiol prisimenu kelias pasakas, kurias ji sekė man ir pusbroliui prieš miegą.

Mokykloje man visada sekėsi labai gerai, dėl mokslų niekada neturėjau problemų, dėl drausmės – atvirščiai. Tikrai galiu drąsiai pasakyti, kad buvau nedrausmingas, mėgau pasiginčyti su mokytojais. Kadangi pagal horoskopą esu Ožiaragis, neretai užsispirdavau kaip tikras ožys.

Man labai gerai sekėsi matematika, jos pamokas labiausiai ir mėgau. Bet kai mokytoja norėdavo užrašyti į matematikos olimpiadą, kategoriškai be jokios priežasties atsisakydavau. Kartą ji vis tiek tai padarė, o aš tiesiog nenuėjau. Dabar, kai pagalvoju, mintyse iškyla tik viena frazė: „Na, tikras ožys.“

Kita vertus, atsigręžęs į praeitį suprantu, kad tas kartais kvailas užsispyrimas niekada nenusileisti davė daugiau naudos nei padarė žalos. Viskas prasidėjo nuo to, kad klasės draugas pasiūlė lankyti shindokai-kan karatė treniruotes. Aš, žinoma, norėjau. Tačiau dėl kuklios finansinės padėties būtinai turėjau pasitarti su mama, ar galime sau tai leisti, kadangi treniruotės nebuvo nemokamos. Mama, matydama, kad labai to noriu, sutiko.

Treniruotės nuo pat pradžių patiko, jose aš išsiliedavau, išmokau ne tik kovoti, bet ir disciplinos, pagarbos, siekti savo tikslo, kad ir kaip sunku būtų. O tikslą išsikėliau jau po kelių mėnesių treniruočių, kai treneris, matydamas, kad greitai mokaus, pasiūlė dalyvauti varžybose.

Tapti Lietuvos čempionu – štai tikslas, kuris mane tiesiog užvaldė. Todėl beveik visą savo laisvalaikį praleidau treniruodamasis ir tik retkarčiais susitikdavau

Karių bokso klubo turnyro nugalėtojas – Dominykas Bukantas

Kęstučio Dijoko nuotrauka

su draugais. Visose varžybose iškovojęs pirmąsias vietas tapau Lietuvos shindokai karatė čempionu, o vėliau ir Lietuvos K-1 čempionu.

Atėjo laikas, kai teko pradėti mąstyti apie tolesnį pasirinkimą, ką veikti gyvenime baigus mokyklą. Žinoma, artimieji norėjo, kad studijuočiau, nes mokiausi labai gerai. Bet kur studijuoti? Kokią profesiją pasirinkti? Tada dešimtoje klasėje per karjeros dienas ir pamačiau Lietuvos karo akademijos pristatytą atvykusius kariūnus. Tuo metu prisiminiau, kaip pirmoje klasėje turėjome nupiešti, kuo norime būti užaugę. Aš tada nupiešiau kareivį. Nuo tos dienos ėmiau domėtis, ko reikia, kad įstočiau į Karo akademiją. Mama, artimieji, draugai – visi pritarė ir teigė, kad man ši profesija tinka dėl mano užsispyrimo, atsakingumo ir pareiškimo. Netrukus užsiregistruojau laikyti profesinio tinkamumo testą. Po visų testo išbandymų, grįžęs namo, labai jaudinausi, ar pavyko jį įveikti. Kai elektroniniame pašte pamačiau teigiamą įvertinimą, labai apsidžiaugiau. O ryte atsikėlęs ir pagaliau sužinojau, kad įstočiau į Karo akademiją, šokinėjau iš laimės.

Pirmieji metai Akademijoje buvo tikrai nelengvi. Išmokau nugulėti savo principus, paklusti, nes, to nemokėdamas, pats nesugebėsi vadovauti. Bet tas mane sustiprino tiek fiziškai, tiek psichologiškai. Antrame kurse viskas šiek tiek laisviau ir įdomiau. Esu paskirtas į I kurso 143 būrio būrininko pareigas. Įgyju daugiau patirties mokymdamasis vadovauti būriui, pažindamas naujus žmones.

Nepamiršau ir kovų. Akademijoje lankau bokso treniruotes pas puikų, visada besišypsantį trenerį Z. Gricko. Jo nesu matęs pikto ir negirdėjęs, kad jis blogai atsilieptų apie kitus žmones. Jo vedamas atvirame karių bokso turnyre iškovojau pirmąją vietą ir buvau išrinktas techniškiausiu turnyro boksininku.

Be to, antrame kurse, be civilinių studijų, karinio rengimo, privalomas ir šokių fakultatyvas. Kodėl jį nutariau paminėti? Todėl, kad šiuose šokuose sutikau dabartinę savo merginą Aistę. Jos man ir tetrūko, kad jausčiausi tikrai laimingas. Nėra nieko maloniau kaip po sunkios savaitės Akademijoje apkabinti mylimą ir mylinčią merginą ir visą savaitgalį leisti

laiką drauge. Ji sugeba mane nuraminti, pašalinti visą susikaupusį stresą.

Dėl to, koks esu dabar ir koku keliu einu, labiausiai esu dėkingas savo mamai ir močiutei, kurios visada manimi rūpinasi, motyvuoja siekiant tikslų. Jos visada man primena, kaip manimi didžiuojasi. Todėl esu įsitikinęs, kad studijuoti Karo akademijoje buvo geriausias mano sprendimas, nes čia visas mamos ir močiutės skiepytas vertybes tik sustiprino. Galbūt esu ir naivus, bet studijuodamas čia jaučiu, kad atlieku savo pareigą Tėvynei. Karys juk kovoja ne dėl to, kad nekenčia to, kas yra priešais jį, jis kovoja dėl to, kad myli tai, kas yra už jo. Dėl to ir esu Karo akademijoje – kad galėčiau apginti tai, ką myliu: šeimą, draugę ir – svarbiausia – Lietuvą Tėvynę!

KARIŪNAS taip pat paklausė apie Dominyką ir kuopoje tarnaujančių karių nuomonės.

Kuopos vadas kpt. Virginijus DUDZINSKAS

Krn. Dominykas Bukantas, remdamasis tarnybos metu įgytomis žiniomis, įgūdžiais, puikiai atlieka tarnybines užduotis, todėl šiuo metu eina I kurso vieno iš būrių būrininko pareigas.

Kariūnas yra taktiškas – moka tinkamai elgtis bet kokiame situacijoje, paiso kitų nuomonės, tiek vyresnių, tiek savo pavaldinių, I kurso kariūnų, supranta, kas yra pagarba kitam asmeniui. Domisi kitų poreikiais, požiūriu ir kokį poveikį jo el-

gesys daro kitiems.

Iniciatyvumas ir savarankiškumas taip pat yra krn. D. Bukanto savybės: jis rezultatyvus visur – tiek moksle, tiek sporte (atvirose bokso varžybose savo svorio kategorijoje iškovojo I vietą), visada elgiasi ryžtingai, atkakliai ir užtikrintai, nepaisydamas jokių iškilusių problemų siekia savo tikslų ir pasiekia reikiamų rezultatų.

Entuziastingai ir įkvepiančiai imasi naujos veiklos, geba savarankiškai atlikti, išanalizuoti, planuoti siektinus tikslus. Patikimumas taip pat yra kariūno „kožiris“, kadangi būsimam karininkui laikytis duoto žodžio, pasitikėti savimi – tai kartu ir stiprinti grupės narių pasitikėjimą.

LKA bokso rinktinės kapitonas krn. Marius GRUŽAUSKAS

Šių metų kasmetiniame Lietuvos karo akademijos organizuojamame bokso turnyre galima buvo išvysti daug gražių kovų. Džiaugiuosi kiekvienu komandos nariu, kuris turėjo drąsos išeiti į ringą ir parodyti, ką sugeba, išbandyti save. Manau, kad puikiai pasirodžiusi LKA komanda nenuvylė nė vieno sirgaliu. Tarp dalyvių buvo ir tokių boksininkų, kurie savo kovomis tiesiog pakerėjo žiūrovus. Vienas jų – Dominykas Bukantas. Stebėdamas jo kovą mačiau ne tik puikų kovotoją, bet ir lyderį. Jis ringe viską darė užtikrintai, veiksmuose nesijautė jokių abejonių ar nepasitikėjimo savimi. Ši savybė yra labai svarbi mūšio lauke ir ringe, padeda įgyti persvarą ir įveikti priešininką.

Paskirtas naujas Lietuvos karo akademijos viršininkas

2015 m. birželio 18 d. krašto apsaugos ministro įsakymu Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos viršininku paskirtas **plk. Raimundas MATULIS**. Savo pareigas jis pradės eiti nuo š. m. rugpjūčio 3 d.
Plačiau apie tai skaitykite kitame KARIŪNO numerįje

Plk. ltn. Valerijus ŠERELIS

Tikslinis vadovavimas: metodas ar filosofija?

176. Prieš veikdamas vadas turi gerai įsigilinti į duotą jam uždavinį ir jo niekada nepamiršti. Prieš sprenddamas jis turi atsižvelgti į visas turimas žinias (gautas iš viršaus ir paties surinktas).

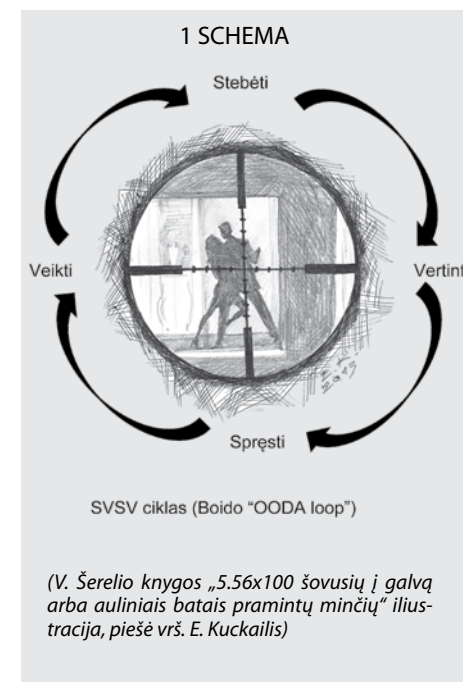
Nuodugnai įvertinęs aplinkybes, vadas be jokių gudravimų, vadovaudamasis sveiku protu, sprendžia, kuriuo būdu jis geriausiai įvykdys gautąjį uždavinį.

Pėstininkų statusas, 1936 m.

Lietuvos karo akademija rengia vadus Lietuvos kariuomenei pagal patvirtintus kvalifikacinius reikalavimus. Juos peržiūrint kilo poreikis tobulinti būsimųjų karininkų gebėjimus vadovauti taikant tikslinio vadovavimo principus. Vadovavimas negali būti tapatinamas su vadyba, nors vadas privalo būti geras vadybininkas. Tai nereiškia, kad kiekvienas vadybininkas yra vadas.

Istoriškai susiklostė dvi pagrindinės vadovavimo koncepcijos: detaliojo vadovavimo (angl. *Detailed Command*) ir tikslinio vadovavimo (angl. *Mission Command*). Šios sąvokos skirtingos, kaip vadovavimas ir vadyba, nepaisant, kad abiejose yra ir to, ir ano.

Tikslinis vadovavimas nuo detaliojo skiriasi tuo, kad jo negali neigiamai paveikti ryšių ir valdymo sistemų sutrikimai, ne laiku pateikti ar klaidinantys nurodymai, nes nereikia centralizuoto valdymo ir kontrolės. Kiekvienas vadas žino, ką turi pasiekti, ir tai daro, nelaukdamas nurodymų, pasirinkęs tinkamiausią metodą, išnaudodamas susidariusios situacijos pranašumus.

Pasak Johno Boydo, sprendimų priėmimas vyksta kartojantis SVSV (stebėti – vertinti – spręsti – veikti) (angl. *OODA: observe – orient – decide – act*) ciklui, kur

karinė organizacija, t. y. karinis vienetas ir jo vadas, įgyja pranašumą, kai įsiskverbia į oponento SVSV ciklą ir veikia minėta seka greičiau už jį. Iš raidžių eiliškumo matyti, kad viskas prasideda nuo stebėjimo, bet ciklas neturi pradžios – jis visą laiką sukasi ratu, o to sukimosi ašis yra situacija.

Detalusis vadovavimas negalimas be centralizuoto informacijos valdymo ir sprendimo priėmimo, dėl to, esant informacijos pertekliui, kintant situacijai, reikia daugiau laiko. O tai paranku jo oponentui, nes jis tada gali įsiskverbti į mūsų SVSV ciklą. Laikas suteikia pranašumo, dėl to:

„Tikslinis vadovavimas yra pamatinis Lietuvos kariuomenės karybos principas.

Tikslinis vadovavimas – tai lankstus, pragmatiškas ir decentralizuotas užduties vykdymas, vadovaujantis aiškiai suformuluotu ir suprastu aukštesniojo vado sumanymu.“¹

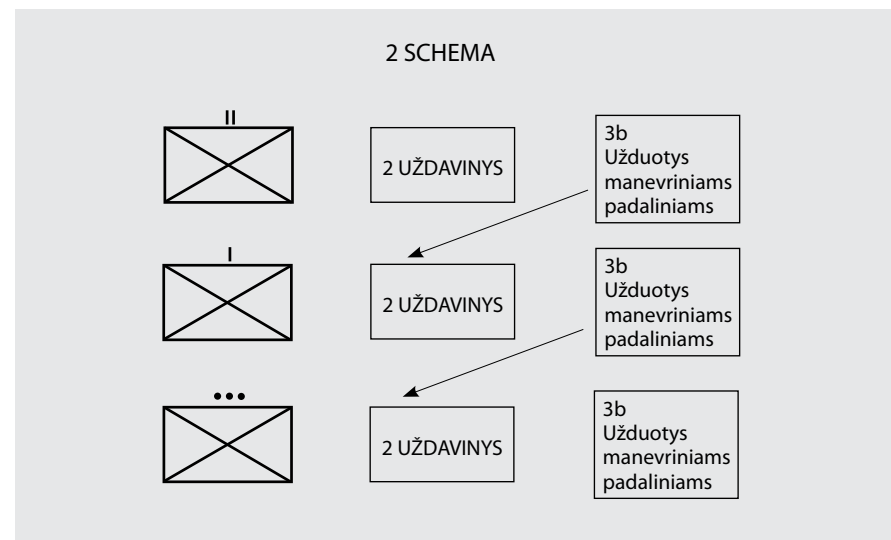
¹ Lietuvos karinė doktrina, p. 40.

Dviem lygiais aukštesnio vado sumanymas ir ketinimas turi būti aiškiai ir glaustai suformuluotas ir perduotas, dviem lygiai žemesnis vadas, jo nesupratus arba negalintis įvykdyti, turi apie tai pranešti aukštesniajam vadu, kad nekiltų grėsmė visos užduoties sėkmei. Aukštesnysis vadas privalo išaiškinti nesuprastus arba neaiškius nurodymus, kad pavaldinys pasirinktų tinkamiausius būdus ir priemonės tikslui pasiekti. Tikslinio vadovavimo reikalavimus atitinkantys operacijų įsakymai yra susiję lygmenimis.

Pavyzdžiui, 1 paragrafe SITUACIJA aprašyta ne tik situacija, bet ir ketinimas, iš kurio dviem lygiais žemesnis vadas suvokia, ko siekia dviem lygiais aukštesnis vadas. 2-oje schemeje parodyta, kaip aukštesniojo vado įsakymo užduotys manevriniam padaliniam tampa užduotimis žemesniajam vadui. Taip ir ketinimas, apibrėžtas aukštesniojo vado įsakymo 3 paragrafo VYKDYMAS, tampa žemesniojo vado ketinimu 1 paragrafe SITUACIJA. Pakitus realiai situacijai, vadas priima sprendimus, kurie naujoje, t. y. pakitusioje, situacijoje labiausiai remia aukštesniojo vado sumanymą. Jis neturi laiko laukti nurodymų, nes palankios sąlygos veikti, jam pačiam įvertinus situaciją, yra momentas, kai privalo imtis iniciatyvos, iki ją praras, pasikeitus situacijai.

Bet kiekvienas vadas turi aiškiai suvokti, kad ir iniciatyva turi ribas, t. y. jis neturi peržengti atsakomybės ribų. Atsakomybės ribos kinta priklausomai nuo užduoties, pavestos atlikti kariniam vienetai. Jeigu vieneto vadas operacijos metu remia kitą vadą, jo užduoties tikslas negali kisti, nes tada negalės paremti aukštesniojo vado. Bet jeigu vadas vykdo užduotį savarankiškai ir jo veiksmai neturės įtakos to paties taktinio veiksmo kitų padalinių uždaviniams, jis gauna beveik neribotą iniciatyvos laisvę. Taip atsiskleidžia vadas – lyderis.

„Iniciatyva (angl. *Initiative*) – tai gebėjimas atpažinti ir suvokti pasitaikančias galimybes (geras progas), gebėjimas jas tinkamai išnaudoti įgyvendinant aukštesniojo vado sumanymą. Ją galima išugdyti ir skatinti. Siekiant užtikrinti karių iniciatyvą, būtina sukurti tokią atmosferą, kad

vadas, turėdamas iniciatyvos laisvę veikti, pats skatintų pavaldžius vadus veikti iniciatyviai. Vadai turi naudotis iniciatyvos teise nebijodami galimų pasekmių nesėkmės atveju. Tai užtikrina nuolatinis personalo ugdymas, karybos kultūra ir tradicijos. Vadas turi plačiai mąstyti, prisiminti atsakomybę ir siekti laimėti, o ne tik bandyti išvengti pralaimėjimo. Siekimas laimėti ir iniciatyvos demonstravimas yra neatskiriami dalykai.²

Grįžtant prie lyderystės norisi paminėti Lietuvos Respublikos karinę strategiją:

„Lyderystė yra labai svarbi užtikrinant karių motyvaciją vykdyti keliamas užduotis ir išlaikant jų aukštą moralę sunkių kovinių situacijų metu. Todėl Lietuvos kariuomenė turi ugdyti tokius lyderius, kurie sugebėtų rūpintis savo pavaldiniais, būtų profesionalūs ir siektų tobulėti, kad būtų laiku, tiksliai ir kūrybingai įvykdytos iškeltos karinės užduotys.“³

Pakartosiu: „**laiku, tiksliai ir kūrybingai**“. Laiku, kai nurodyta ar kai to labiausiai reikia? Tiksliai, kaip pasakyta ar kaip labiausiai reikia? Prisimenant SVSV ciklą galima pasakyti, kad sėkmingas vadas veiks greičiau, tiksliau ir kūrybingiau už oponentą. Jo aukšta moralė, profesionalumas ir rūpestis pavaldiniais bus pavyzdys kariams, sudarys sąlygas didinti tarpusavio pasitikėjimą ir pasireikšti iniciatyvai.

² Ten pat, p. 36.

³ Lietuvos Respublikos karinė strategija. Patvirtinta Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2012 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. [V-1305]

Apibendrinant galima pasakyti, kad tiksliniam vadovavimui būtini šie dalykai:

„16.2.1. vado sumanymas, užduotys pavaldiniams, įvykdymo laikas ir bendras situacijos suvokimas (pagal vadovavimo lygmenis);

16.2.2. žemesniojo vado indėlis ir jo vieta vykdant aukštesniojo vado planą, paaiškinimas, kodėl šios užduotys turi būti atliktos;

16.2.3. pavaldiniams skirta pakankamai išteklių nurodymai užduočiai atlikti;

16.2.4. pakankama kontrolė, tačiau ji neturi varžyti pavaldinių iniciatyvos ir laisvės veikti – neturi peraugti į detalų vadovavimą;

16.2.5. pavaldiniai patys nusprendžia, kaip įvykdyti skirtą užduotį.“⁴

Bus tęsinys...

⁴ Lietuvos karinė doktrina, p. 40.

PROTINGOS MINTYS

Tikslinis vadovavimas – tai kada tiksliai nepasakoma, o daroma atvirkščiai

Nr. 223 iš V. Šerelio knygos „5.56x100 šovusių į galvą arba auliniiais batais pramintų minčių“

Krn. Ovidijus KUZMINAS

Gyvenimas užatlantėje pagal trimito signalus

Vos atvykusį į Virdžinijos karo institutą (angl. *Virginia Military Institute, VMI*) ir dar nespėjusį atsigauti nuo gyvenimo ritmo sutrikimo dėl parą trukusio skrydžių maratono tave pasitinka ne tik draugiškos Amerikos karininkų šypsenos, ne tik roboto judesius imituojantys pirmojo kurso kadetai (arba tiesiog „žiurkės“), bet ir trimito garsai, lydintys kadetą visą ketverių metų kelionę – nuo įstojimo iki karininko laipsnio suteikimo ceremonijos. Trimitas čia žadina, kviečia į rikiuotes, nenutyla keliant ir leidžiant vėliavas, su jo signalais užmiega.

Kas rytą trimitavimą lygindavau su mūsų šiuolaikiame Kariūnų batalione įrengta garsiakalbių sistema, iš kurios sklindantis šiurkštus balsas (kario balsas ir neprivalo būti labai malonus) negailestingai kelia iš lovos.

Gyvenimo ir studijų JAV patirtis – nevienareikšmė (kitaip, matyt, ir negali būti), tad, kad pasakojimas būtų kuo objektyvesnis, pažvelgsiu į ją ne vien per „puspildnės stiklinės“ prizmę.

Bandydamas nupiešti bendrą vaizdą, nenorėčiau pažodžiui atpasakoti *Vikipedijoje* pateiktos informacijos.

Taigi, Virdžinijos karo mokyklos ištakos siekia XIX a. pradžią, kai čia buvo įkurtas arsenalas. Jį saugojusi įgula buvo vėjavaikė, neišsilavinusi, mėgstanti paūžti kaimyniniame Leksingtono miestelyje. Piktnaudžiavimas alkoholiu, ypač jaunų vaikų kompanijose, privedė prie to, kad atsirado ne tik poreikis, bet ir būtinybė griežčiau auklėti arsenalą saugančius jaunuolius. Vėliau šie mokymai buvo prilyginti karininkų rengimo programai.

Pilietinio karo metu Virdžinijos karo instituto kadetai XIX a. antroje pusėje kovėsi konfederatų (kas išties keistoka dėl vertybių skirtumų) pusėje. Jų mūšius primena į sienas įstrigę ir iki šiol neištraukti patrankų sviediniai. Už šių sienų (praplėstų išlaikant forto statinių stilių, kad patenkintų dabartinius poreikius) – kareivinės, kuriose telpa 1700 kadetų. 40 proc. jų sėkmingai tarnaus JAV kariuomenėje. Tačiau ir civilinių mokslų bacheloras, įgytas VMI, JAV labai vertinamas, nes VMI aukštųjų mokyklų sąrašas yra antra pagal investicijų į studentą ir jo darbo užmokesčio baigus santykį. Pavyzdys ga-

lėtų būti ir vienas mano kambario draugų, inžinierius elektrikas, kuris, likus keleto mėnesių iki baigimo, gavo viliojantį darbo pasiūlymą: žadamas užmokestis beveik du kartus viršijo JAV karininkų algą (leitenantų per metus gaunami atlyginimai siekia iki 40 tūkst. JAV dolerių).

„Žiurkės“

Tarnybos laikotarpiu peržiūrėjau kelias dešimtis dokumentinių filmų ir trumpametražių filmukų apie įvairias užsienio kariuomenių tradicijas ir ugdymo principus. Vis dėlto tikrai nustebau sužinojęs, kad... Virdžinijos karo institutas neturi atrankos sistemos. Čia priimama bendra tvarka, kaip į bet kurį kitą JAV universitetą. Negana to, nėra ir bazinio kario kurso. Bet to ir nereikia – viską padaro laikas ir normatyvai.

Kiekvienas pirmakursis – „žiurkė“ – priskiriamas ketvirtakursiui globoti. Negana to, egzistuoja griežta privilegijų sistema, kurioje, savime suprantama, numatytos ir pirmakursio pareigos. „Žiurkės“ tvarko ketvirtakursių kambarius, kloja jų lovas, patarnauja, atlieka kitus buitinius darbus. Be to, lanko papildomas fizinio rengimo treniruotes, griežtai laikosi asmens švaros ir uniformų nešiojimo reikalavimų (nes yra nuolat tikrinami), „robotuko“ manierų (vaikšto „kamvais“, rankas prispaudę prie šonų, smakrą

– prie kaklo, nei koridoriuje, nei valgykloje nesidairo, nes privalo žiūrėti tik tiesiai).

Į šias jų tradicijas ir daug kitų dalykų žiūrėjau skeptiškai. Apskritai mintis man atrodė priimtina: ketvirtakursiams nereikia rūpintis elementaria buitimi, bet jie globoja jaunesnius ir jiems perduoda patirtį. Bėda ta, kad ne visi vyresniojo kurso kadetai supranta savo misiją ir nė nesistengia pirmakursiams padėti, pamokyti (juolab kad ne kiekvienas gali būti sek-

tinas pavyzdys). Šią problemą dar labiau paaštrina tai, kad riba tarp globos ir pasityčiojimo nėra aiški, pavyzdžiui, teko matyti, kaip ketvirtakursis liepia savo „žiurkei“ valgykloje giedoti JAV himną į burną susikišus keletą riekių duonos.

Tačiau dar tą patį sausio mėnesį, atsikračius „žiurkės“ statuso, kurį teko kęsti dvi paras, universiteto teritorijoje nepastebėjau jokių kitų kadetų elgesio skirtumų.

Akademinės studijos

VMI mokosi beveik dešimt kartų daugiau kariūnų (kadetų) nei LKA, tad normalu, kad ir akademinė studijų spektras yra platesnis. Čia galima rinktis biologijos, chemijos, fizikos, psichologijos, inžinerijos, istorijos mokslus, užsienio

kalbas. Deja, tenka pripažinti, kad kokybė, bent jau mano studijuojamų dalykų, studijos pranoksta LKA universitetines studijas. Analizuodamas JAV ir Lietuvoje mokomųjų disciplinų skirtumus pagal Bloomo taksonomiją aiškiai matau, kad kol kas aukštesniu mokslu mes vis dar vadiname žinias, jų supratimą ir taikymą (kai kurių mokomųjų dalykų studijos nekelia pastarųjų dviejų tikslų, apsiribojama žiniomis ir jų atkartojimu popieriaus lapuose, ir visa tai dar pavadinama egzaminu). VMI žinių reikšmė šiek tiek mažesnė nei Lietuvos švietimo sistemoje, tačiau orientuojamasi į žmogaus mąstymą, t. y. į visus likusius Bloomo taksonomijos laiptelius (suvokimą, taikymą, analizę, sintezę ir vertinimą).

Tikiu, kad šios mainų programos vienas iš tikslų buvo pasistengti perteikti kitokią patirtį. Viliuosi, kad, perėmus amerikietiškojo mokymo modelį (dėstytojas ne tiek moko, kiek bendradarbiauja, siekdamas bendrų tikslų, o reikalaujamas žinių lygis lengvai pasiekiamas saviruošos metu studentui dirbant savarankiškai), būtų ugdomas individualus mąstymas, asmenybė, o ne atkartoti gebančios papūgėlės (nesakau, kad minėti metodai visiškai netaikomi LKA, tačiau juos praktikuoja pavieniai dėstytojai). Prestižiniuose pasaulio universitetuose vienai dėstytojo dalyko valandai skiriamos trys saviruošos valandos. Jei atvirai, kalbant apie mano studijas LKA, šis santykis tikriausiai būtų 5:1 (nes dienotvarkė įtempta, o ir „papūgauti“ man neblogai sekėsi).

Kitas labai svarbus skirtumas, susijęs su aukštesniu mokslu, – studijų

baigimas. Lietuvoje nedažnai girdime apie studentus, paliktus antriems metams. O JAV tai – gana dažnas reiškinys (du iš trijų mano kambario draugų liko kartoti kursą). Kad baigtumei bakaluro studijas, reikia turėti „C“ (atitikmuo – 7 balai), o jei toks vidurkis nepasiektas, primygtinai siūloma kartoti kursą. Taip nutiko vienam mano pažįstamam, kuris dėl traumos dvi savaites gydėsi namie ir vėliau nebespėjo pasivyti bendramoklių (3 val. per dieną „Starcraft 2“ irgi prie to prisidėjo).

Rezervo karininkų mokymai

Kaip minėjau, 40 proc. VMI baigusių kadetų sėkmingai tarnauja JAV karinėse pajėgose, apie 5 proc. – iš viso nepriimami tarnauti (žemiausių reitingų – beje, vertinimo sistema labai primena LKA kriterijus). Kadetai čia atrenkami pagal nustatytus normatyvus. Sistema tobuli dėl to, kad karininkai negali plaukti pasroviui, t. y. akademinėje veikloje jie turi būti tokie pat sėkmingi kaip ir profesinėje. Pavyzdžiui, norinčiojo gauti jūrų pėstininko leitenanto laipsnį vidurkis turi būti 3,0 / B (atitikmuo – 8), o sausumos pajėgų pirmąjį karininko laipsnį – 2,5 (atitikmuo – 7,5) balo ir t. t. Jei bent vieno

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Krn. Vidas FRANKAUSKAS

➔ **Jūsų credo** – Svarbiausia – išlikti žmogumi

➔ **Kada pirmą kartą sužinojote apie Joną Žemaitį-Vytautą?** – Aštuntoje klasėje, kai sugalvojau stoti į LKA

➔ **Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?** – Mama ir beveik 10 metų tarnystės Bažnyčioje

➔ **Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūsų / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?** – 1923 m. Klaipėdos sukilimą

➔ **Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?** – Brolių, kuris man padeda visą gyvenimą

➔ **Jeigu nebūtumėte tapęs kariūnu** – Būčiau jaunas ūkininkas arba sekčiau brolio pėdomis ir savo gyvenimą susiečiau su automechanika

➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?** – Tai vyks ta bent kartą, retkarčiais – net kelis kartus per dieną

➔ **Vyro automobilyje visada turi būti** – Raktų komplektas

➔ **Mėgstamiausias tarptautinis žodis** – „Lyderis“

➔ **Dėl ko yra buvę gėda?** – Koncertuojant su choru nemokėjau keletą kūrinių, todėl teko pastovėti, kol kolegoms už mane dainavo

➔ **Lietuvos vieta, kurią patartumėte aplankyti** – Rukla, kur gimsta kariai. Čia ypač reikia apsilankyti vaikinams

➔ **Jūs išveda iš pusiausvyros...** – Kai dėstytojai pamiršta, kad dėsto KARO akademijoje, ir nesuvokia, kaip

sunku viską suderinti, tačiau ko nors neišmokę kariūnai lieka kalti, nesuprasti ir neišklausyti

➔ **Kokį žmogaus bruožą vertinate labiausiai?** – Vaidinimo – drąsą, merginos – santūrumą

➔ **Užgaida, kurią sau leisite šią vasarą** – Nuvažiuoti motociklu prie jūros

➔ **Šventė, kurios labiausiai laukiate** – Kalėdos

➔ **Filmas, kurį žiūrėtumėte dar kartą** – Karinė drama „Mūsų motinos, mūsų tėvai“ (vok. *Unsere Mütter, unsere Väter*)

➔ **„Pasulyje yra tik dvi jėgos: kardas ir kovos dvasios.“ Ar tikrai?** – Be abejoj, taip!

➔ **Trys gero vado savybės** – Supratingumas, gebėjimas laikytis žodžio, atsakingumas

➔ **Įsimintiniausias vaikystės įvykis** – Tarpmokykliniame krepšinio turnyre iškovotas rezultatyviausio žaidėjo vardas

➔ **Ko iš šių dalykų nesate daręs: pjovęs šieno, kasęs bulvių, kėlęs inkilo?** – Esu daręs visus darbus, visa vaikystė praleista kaime, nėra darbo, kurio nebūčiau dirbęs

➔ **Mėgstamiausia spalva** – Mėlyna

➔ **Asmenybė, kuri Jums yra pavyzdys** – Kpt. J. Norvaiša

➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje** – 123-iasis kambarys, kuriame po komandos „Kuopos, miegas!“ galiu atsigtulti ir ramiai išsimiegoti

➔ **Negalite gyventi be** – Motociklo

➔ **Apie kokią profesiją svajojote būdamas 14 metų?** – Ūkininko

➔ **Poilsis prie upės ar jūros?** – Prie upės – tai ramiausia vieta pailsėti po įtemptos savaitės

➔ **Kam dažniausiai pritrūksta laiko?** – Miegui

➔ **Futbolas ar krepšinis?** – Krepšinis

➔ **Mėgstamiausias metų laikas** – Vasara, puikiausias metų laikas važinėti motociklu

➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas** – Panaikinti keletą nereikšmingų universitetinių studijų paskaitų ir sustiprinti karinį rengimą

semestro rezultatai neatitinka reikalavimų, kadetas iš karininkų rezervo rengimo programos šalinamas (ir nėra jokių išimčių ar pasigailėjimo „iš viršaus“).

Mokoma panašių dalykų kaip LKA. Pirmaisiais metais vyksta individualusis rengimas, tačiau nėra bazinio kurso. Per savaitę praktiniam kariniam rengimui skiriamos 4–5 val. Rudens ir pavasario pratybos trunka 5 dienas, vasaros – 2 savaites. Antraisiais ir trečiaisiais metais užimtumas toks pat, mokomasi skyriaus, būrio taktikos, o vasarą vykstanta į įvairius kursus. Pačiam teko dalyvauti trečiakursių pavasario pratybose ir savaitiniuose užsiėmimuose, tad jau galiu padaryti kai kurias išvadas: mūsų pasirengimas, palyginti su amerikiečių, veikti miškingoje vietovėje yra labai geras, bet minimalus – urbanizuotose rajonuose, mūšio mieste sąlygomis. Iš VMI mokymo koncepcijos aišku, kad JAV kariai rengiami dominuoti regione ir valdyti situaciją (taip jie ir elgiasi pratybose), tačiau esu įsitikinęs, kad geriau pirmiausia galvoti apie blogiausia ir veikti kiek įmanoma individualiai kaip padaliniiui (ypač turint omenyje nedidelius Lietuvos kariuomenės resursus). Kertvirtajame kurse orientuojamasi į būrio ir kuopos lygmens taktiką. Baigę mokslus ir tapę leitenantais pusę metų specializuojasi įvairiuose JAV kariuomenės kursuose pagal gautas pareigas.

Įdomesnė rengimo dalis skirta tiems, kurie norėtų daugiau nei standartinio įgūdžių paketo. Virdžinijos karo institute yra *Rangers challenge* komanda, kurią sudaro kelios dešimtys jaunuolių, 4 metus besirengiančių atrankoms į specialiujų operacijų vienetus: Armijos reindžerių mokyklą, jūrų pėstininkų žvalgybos, „jūrų ruonių“ dalinius (angl. BUD/S). Šie kadetai man paliko patį didžiausią įspūdį: kasdien juos matydavau baseine atliekančius įvairiausių pratimus, kad laisvai jaustųsi vandenyje, per fizinio rengimo pratybas – su ekipuote vykstančius į sparčiuosius žygius. Jie – užsispyrimo siekiant savo tikslo pa-

Straipsnio autoriaus nuotraukos

vyzdys, jų potencialą nuolat vertina vyresnieji karininkai. Į visas rudens ir pavasario pratybas jie vyksta kaip komanda ir dirba pagal visiškai kitas programas nei kitų pajėgų kariai, vasarą turi galimybę pasirinkti kursus (pvz., specialius kursus *Army diving school*, bazinius narų kursus, kurie laikomi sunkiausiais iš visų pajėgų kursų), vykti į komandiruotes į spec. pajėgų dalinius.

LKA Žvalgybos būrelis taip pat eina šia kryptimi, didina savo potencialą, tiesa, turėdamas kur kas kuklesnę materialinę bazę. Labai viliousi, kad šis prieš pusantų metų inicijuotas projektas laikui bėgant išaugs į panašios reikšmės grupę, kuri ateityje bus perspektyvi įgūdžių tobulinimo mokykla.

Garbės teismas

Kai jau buvau šiek tiek apsipratęs naujoje vietoje, po geros savaitės, netikėtai 3.33 val. ryto visus pažadino būgnų tratėjimas. Kai su chalatais, užmiegotomis akimis forto viduje išsirikiavo kadetai, aikštės centre atsistojęs Garbės teismo pirmininkas perskaitė nuosprendį, kad kadetas X yra pašalintas už akademinį nesąžiningumą ir jo pavardės VMI mi-nėti nebegalima.

Tokių staigių pakėlimų vidury nakties buvo surengta bent dešimtį kartų, ir kaskart kareivinėse atsilaisvindavo viena vieta. Dažniausios kadetų pašalinimo priežastys – mano jau minėtas akademinis nesąžiningumas ir melas. Čia nebūna jokių įspėjimų, jokių alternatyvų ar užuojautos akcijų. Išmetama be skrupulų.

Toks požiūris ir sistema stiprina dėstytojų ir studentų tarpusavio pasitikėjimą. Per visus testus ir egzaminus dėstytojai net išeina iš auditorijos ir nebegrįžta, nes žino, kad niekas nenusirašinės ir kitaip nesukčiaus. Žinok, jei sukčiausi – būsi įskųstas bendrasuolio (ir tai neturės nieko bendra su kalėjimo nerašytais skundimo įstatymais).

Garbės teismą sudaro tik kadetai. Jie griežtai vertina kolegų elgesį – beveik visada nuosprendis būna nusižengusiojo nenaudai.

Tiek LKA, tiek VMI vertybinis pagrindas, galima sakyti, toks pat (taip bent skelbiama oficialiuose dokumentuose, kuriuose nurodytos puoselėjamos vertybės), tačiau šių deklaracijų neįmanoma įgyvendinti be kontrolės. Deja, LKA Garbės teismas šiandien taip neveikia, jį reikėtų iš esmės reformuoti, kad dirbtų bent panašiai kaip VMI šios paskirties savivaldos organas (kuris ne tik neša žinutę civiliniam pasauliui, bet prireikus realiai parodo savo galias).

Kpt. Tomas BLINSTRUBAS

Kariūno aspiranto taurė – tradicija, kuri gimė šiandien

„Gal galėtume organizuoti Karo akademijos kariūnų ir JKVM klausytojų sporto varžybas?“ – paklausė jaunesniųjų karininkų vadų mokymų dalyvis j. eil. Mindaugas Klimas.

Galima sakyti, viskas ir prasidėjo nuo šio klausimo. Gimė idėja, kuri vėliau išaugo į didelį renginį – Kariūno aspiranto taurės varžybas. Jos įtraukė visus Lietuvos krašto apsaugos sistemos jaunesniųjų karininkų vadų mokymų padalinius.

→ Tęsinys 20 puslapyje

← Pradžia 19 puslapyje

Susirungė 10 komandų. Karo akademijai atstovavo keturios: „Kilo Oscar“, „Dvidešimt antras kalibras“, „Aspirantai“ ir „Susirinkę nepralaimėti“. Lietuvos kariuomenės mokyklos JKVM klausytojai subūrė tris komandas: „Komandosus“, „Luckius“ ir „Grėsmę“. Karo medicinos tarnybos JKVM klausytojai – vieną – „B komandą“. Dragūnų batalione dislokuotos Karo akademijos JKVM grupė gynė „Dragūnų“ komandos, na, o „Jūreiviai“, dėvintys mėlynas uniformas, – Karinių jūrų pajėgų garbė. Kvietėme ir anksčiau rezervo karininkų ir panašius kursus baigusius, deja, jiems komandos suburti nepavyko.

Varžybų dalyvių laukė šešios rungtys. Varžybos prasidėjo virvės traukimo rungtimi ir sparčiuoju orientaciniu žygiu. Rungtyse dalyvavo atitinkamai po šešis ir keturis komandų narius. Vėliau jiems jėgas teko išbandyti, ko gero, įdomiausioje rungtyje – karinėje estafetėje. Joje dalyvavo visa komanda. Starto pozicijoje, imituojamoje skyriaus patrulio bazėje, kariai gulėjo miegmaišiuose. Po komandos „Priešas!“ sargybinis „virto“ sužeistuoju, o komanda turėjo kuo greičiau atsikelti, susipakuoti daiktus, užsidėti atakos ekipuotę ir atlikti 4 užduotis: neštuvais nunešti sužeistą sargybinį į sužeistųjų surinkimo punktą, surinkti iš į vieną dėžę sumestų detalių 4 skirtingus ginklus, užtaisyti

Jovitos Žekaitės ir Danutės Bakaitytės nuotraukos

kulkosvaidžio FN MAG juostą, 10 automatinio šautuvo dėtuvių ir parengti mūšiu 4 granatas, galiausiai 50 m nustumti sunkvežimį. Pabrėžtina, kad atlikdami užduotis kariai beveik visą laiką privalėjo dėvėti dujokaukes. Kokia eilės tvarka atlikti užduotis ir kaip paskirstyti karius, sprendė komandos kapitonas.

Komandos taip pat varžėsi mesdamos granatą. Pirmoje rungties dalyje reikėjo pademonstruoti savo įgūdžius mėginant numesti granatą kuo arčiau taikinio, antroje – metant ją į toli. Čia geriau sekėsi varžybų dalyviams, metusiems granatą šiek tiek „išmaniau“, nei atliekant standartinį mokomosios granatos metimo pratimą. Toliau nusiviedė tie, kurie sugebėjo „išsukti“ granatą, kad ji, pasiekusi žemę, kol sustos, dar nemažai nuriedėtų.

Po to teko įveikti užduotis, kurioms tinkamai atlikti nepakako vien gero fizinio pasirengimo. Atminties užduoties metu du komandos nariai per 1 min. turėjo įsiminti žemėlapyje pavaizduotą taktinę situaciją, o vėliau per 2 min. „iš atminties“ ją nukopijuoti tuščiam žemėlapyje.

Varžybas vainikavo Kapitonų mūšis. Tai – kombinuota intelektualinė-fizinė užduotis. Komandų kapitonai turėjo kuo greičiau įveikti 1 km atstumą ir išspręsti 10 logikos uždavinių. Skirtingų komandų vadai pasirinko skirtingas strategijas. Vieni iš pradžių sprendė, po to bėgo, kiti – atvirkščiai, kai kurie viską darė parale-

liai, bet buvo ir tokių, kurie tik bėgo ir gavo baudos taškų (sekundžių) už neatliktas logines užduotis. Beje, pastarieji užėmė gana aukštas vietas, nes testo užduotys nebuvo lengvos.

Galiosiausiai, apibendrinus rezultatus, buvo paskelbti varžybų nugalėtojai. Pirmąją ir antrąją vietas užėmė Karo akademijos komandos „Kilo Oscar“ ir „Aspirantai“, treči liko Lietuvos kariuomenės mokyklos „Komandosai“ (visa varžybų rezultatų suvestinė pateikta lentelėje).

Varžybos baigėsi, buvo daug emocijų, šypsenų ir kartėlio dėl „per plauką“ neužimtos aukštesnės ar net prizinės vietos. Tokio masto varžybas organizavome

pirmą kartą. Ne viskas, ką norėjome padaryti, pavyko, nemažai buvo techninių kliūčių, gedo įranga, greitai keitėsi sąlygos, teko jau renginio metu nedelsiant priimti sprendimus, pritaikyti taisykles prie kitų aplinkybių. Jau iš pat pradžių buvo keblumų dėl tikslaus dalyvių sąrašo. Norėjome, kad šioje sporto šventėje dalyvautų kuo daugiau komandų, tačiau dėl įvairių priežasčių taip ir nebuvo aišku, ar visi komandų nariai galės laiku atvykti. Dėl to buvo leista formuojant komandą į dalyvių sąrašą įtraukti ir atsarginius žaidėjus. Labai nesinorėjo, kad varžybų dieną kai kurios komandos iškristų vien dėl techninių ar administracinių priežasčių.

Komandos pavadinimas	Varžybos							Taškai	Vieta
	Spartusis orientacinis žygis	Virvės traukimas	Karinė estafetė	Granatos metimas	Šaudymas	Atminties užduotis	Kapitonų mūšis		
1. LKA „Dragūnai“	6	5	9	9	0	4	7	40	8
2. LKM „Komandosai“	8	2	5	7	0	1,5	6	29,5	3
3. LKM „Luckiai“	7	7	6	4	0	6,5	1	31,5	5
4. LKM „Grėsmė“	10	8	10	8	0	1,5	3	38,5	7
5. KMT „B komanda“	2,5	9	8	5	0	8	8	40,5	9
6. KJP „Jūreiviai“	4	3	4	6	0	9,5	10	36	6
7. LKA „Susirinkę nepralaimėti“	5	10	7	1	0	9,5	5	42	10
8. LKA „Aspirantai“	2,5	1	2	10	0	6,5	4	28,5	2
9. LKA „Dvidešimt antras kalibras“	9	4	1	3	0	4	9	30	4
10. LKA „KO“	1	6	3	2	0	4	2	18	1

→ Tęsinys 22 puslapyje

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Kpt. Jurgis NORVAIŠA

➔ **Jūsų credo** – „Su skydu arba ant skydo!“ – sėkmė lydi drąsius, tai pasiteisina visada. Jei nebijai blogiausio – visuomet laimėsi, jei eidamas į gyvenimo kovas nebijai žūti, tuomet kovoji su savo priešininku, o ne su savo baimėmis

➔ **Kada pirmą kartą sužinojote apie Joną Žemaitį-Vytautą?** – Per istorijos pamokas mokykloje, bet daug platesnį vaizdą susidariau studijų Karo akademijoje metu

➔ **Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?** – Negaliu išskirti vieno žmogaus ar įvykio, kiekviename gyvenimo etape ieškau atspirties taškų, kurie man padėtų eiti į priekį. Iš kiekvieno sutikto žmogaus ar išgyvento įvykio stengiuosi mokytis, dažnai blogiausias pavyzdys tampa geriausia pamoka. Bet labiausiai įpareigoja mus būti galingus mūsų šalies istorija

➔ **Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?** – Savo žmoną (tuomet sala taptų gyvenama) :)

➔ **Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?** – Il pasaulinį karą (kaip visumą, ne atskirus mūšius ar operacijas)

➔ **Jeigu nebūtumėte tapęs karininku** – Būčiau politikas

➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?** – Juokiuosi per savaitę po kelis kartus, juokas – geriausias vaistas. Mėgstu pasijuokti iš savęs ir, žinoma, iš kitų

➔ **Vyro automobilyje visada turi būti** – Gera nuotaika :)

➔ **Dėl ko Jums yra buvę gėda?** – Didžiausia gėda būna dėl kitų elgesio. Esu taip jautęs

➔ **„Pasulyje yra tik dvi jėgos: kardas ir kovos dvasia, ir anksčiau ar vėliau kardas bus nugalėtas**

kovos dvasios.“ Ar tikrai? – Didžiausias kovas kovojame su savimi, kardas čia nepadės

➔ **Jus išveda iš pusiausvyros, kai...** – Tegu tik pabando kas nors išvesti...

➔ **Kokį žmogaus bruožą vertinate labiausiai?** – Vaikino – patriotizmą, merginos – ištikimybę

➔ **Užgaida, kurią sau leisite šią vasarą** – Atostogos!

➔ **Lietuvos vieta, kurią patartumėte aplankyti** – Kuršių nerija

➔ **Šventė, kurios labiausiai laukiate** – Esu vaidinęs Lietuvos didįjį kunigaikštį Algirdą. Liesdamas Kremliaus sieną kalaviju tariau: „Maskvos didysis kunigaikštis, atminti, kad lietuvių ietys stovėjo prie Maskvos.“ Norėčiau, kad ši šventė pasikartotų

➔ **Mėgstamiausia spalva** – Graži

➔ **Knyga, kurią perskaitytumėte dar kartą** – Istorijos knygos – faktus ir priešus reikia prisiminti

➔ **Trys gero dėstytojo savybės** – Nemėgstu punktų, nes geram apibūdinti 3 neužteks, jis tiesiog „geras“

➔ **Įsimintiniausias vaikystės įspūdis** – Pirmoji kelionė į „Vakarų“. Nukritus Geležinei uždangai su tėvais važiauvau traukiniu, man buvo keleri metai, bet pamenu, kaip į traukinį buvau įkeltas pro langą, sėdėjau ant kažkieno lagamino, o tėvus sutikau tik Lenkijoje...

➔ **Ko iš šių dalykų nesate daręs: pjovęs šieno, kases bulvių, kėlęs inkilo?** – Visus esu daręs

➔ **Asmenybė, kuri Jums yra pavyzdys** – Negaliu paminėti nė vienos pavardės, bet siekiu, kad kiekvienas Lietuvos karys būtų pavyzdys kitiems: tas, kurio jė tikėtų, tas, iš kurio imtų pavyzdį

➔ **Negalite gyventi be** – Kavos

➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje** – Žalgirio kuopa

➔ **Apie kokią profesiją svajojote būdamas 14 metų?** – Norėjau tapti prezidentu

➔ **Poilsis prie upės ar jūros?** – Prie jūros

➔ **Kam dažniausiai pritrūksta laiko?** – Sau

➔ **Futbolas ar krepšinis?** – Tik krepšinis!

➔ **Mėgstamiausias metų laikas** – Pagal nuotaiką

➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas** – Nė vienas įsakymas nieko nepakeis, jei nebus vykdomas, todėl kelčiau tikslus, o įsakymai tik juos remtų. Mano tikslas – geidžiamiausia aukštoji mokykla Lietuvoje. Ir, aišku, atšaukčiau kareivinių režimą nuo II kurso. Iškart!

Varžybų dalyvių įspūdžiai

Eil. Andrius Šakalis

Buvo tik viena rungtis, kurioje dalyvavo visa komanda, t. y. visi 10 narių. Likusios rungtys vyko skirtingose vietose, kitas užduotis turėjo atlikti 1–6 komandos nariai, kai kurios iš jų vyko paraleliai. Kiekvienos rungties metu teisėjo skirtingi teisėjai.

Taip, tenka pripažinti, kad nebuvo tinkamos kontrolės, kai komandų nariai vykdė skirtingas užduotis. Išėjo kaip išėjo. Gali būti, kad kai kurios komandos dalyvavo turėdamos 11 ar net 12 žaidėjų, buvo komandų kapitonų, kurie tam tikru metu tiesiog susikeitė su savo komandos nariais vietomis.

Reikia kritiškai įvertinti organizatorių veiksmus ir pasakyti, kad ir kiek pastangų buvo įdėta, kad ir kaip norėta renginį padaryti tobulą, pirmasis blynas šiek tiek prisvilo. Kita vertus, tai – gera pamoka, ką kitą kartą, ateinančiais metais, II Kariūno aspiranto taurės varžybų organizatoriams reikės būtinai ištaisyti.

Nepaisant visų nesklendimų, labai džiugina, kad varžybose vis dėlto buvo atstovaujama VISIEMS – norėčiau pabrėžti – JKVM padaliniais. Labai nustebino entuziastingas dalyvių rengimasis ir dalyvavimas. Likus kelioms dienoms iki varžybų netilo telefonas, vienas po kito pylėsi klausimai dėl rungtių atlikimo niuansų. Komandos labai rimtai ruošėsi, iki menkiausių smulkmenų šlifavo užduočių atlikimo techniką. Išties džiugu, kad surengti šias žaidynes buvo JKVM klausytojų iniciatyva. Vėliau, jau dirbant organizacinę darbą, rengiant užduotis, buvo gauta daugybė pasiūlymų, kaip varžybas padaryti dar įdomesnes, o rungtis – įvairresnes. Už pagalbą jas organizuojant, konstruktyvias ir kritiškas pastabas ypač norėčiau padėkoti j. eil. Jovitai Žėkaitei, eil. Andriui Šakaliui, j. eil. Rebekai Bruder, j. eil. Mindaugui Klimui, j. eil. Aušrinei Ūsaiytei, j. eil. Danutei Bakaitytei.

Tikiu, kad Kariūno aspiranto taurės varžybos po metų, o vėliau ir metai iš metų bus rengiamos ir virs tradicinėmis rezervo karininkų sporto žaidynėmis. Viliuos, kad ilgainiui jose dalyvaus ir dabar besimokantys, ir būsiami rezervo karininkų kursas baigę karininkai. Šis sporto renginys tiesiog turi tapti tradicija. Tradicija, kuri gimė šiandien...

Eil. Viktorija Vaičiūtė

Sužavėjo. Parinktos įdomios rungtys. Man teko dalyvauti orientaciniame žygyje, labai patiko. Be abejo, manau, kad tokios šventės reikalingos, nes rungtyniaudami iš dalies ruošiamės ekstremalioms situacijoms. Jeigu aš dalyvačiau tokios sporto šventės organizaciniame darbe, įtraukčiau daugiau šaudymo ir su ginklo ardymu ir sudėji-

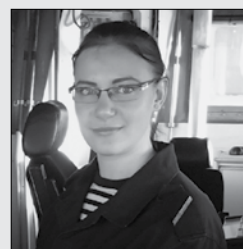
mu susijusių užduočių, nes šiuos labai reikalingus gebėjimus tobulinti kiekvienam pravartu.

J. eil. Danutė Bakaitytė

Šios unikalios varžybos – nuostabios. Nuostabios daugeliu prasmių. Pirmiausia – tai galimybė sudaryti savo būrio komandą ir bendrai siekti tikslo (vadinasi, labai reikalingos pratybos). Bet svarbiausia – šios varžybos suburia visos Lietuvos kariūnus aspirantus į vieną dalinį vienai dienai. Tai, ko gero, vienintelė proga susipažinti vieniems su kitais, pasikalbėti apie studijų Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje skirtumus. Man ši diena ir patiko, ir įsiminė. Jei pavyks, kitais metais labai norėtusi suburti savo bendrakursius ir, nors jau būsime baigę, vėl dalyvauti. Būtų buvę šaunu, jei tokios varžybos būtų pradėtos rengti, man esant pirmame JKVM kurse. Tada jau pirmaisiais metais užsimezgsius pažintys toliau tik tvirtėtų. Labai tikiuosi, kad ši graži tradicija bus tęsiama tiek, kiek gyvuos šie kursai.

J. jūr. Monika Ramašauskaitė

Įdomus, smagus ir tikrai naudingas sporto renginys. Naudingas pirmiausia dėl to, kad subūrė visus į vieną vietą. Jei kitais metais laimėtume taurę, surengtume tokią šventę ir savo dalinyje. Faktas!

Augustė BURINSKAITĖ
Vilniaus universitetas

Geriausia, kas gali nutikti studentui

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje balandžio 27–30 d. vyko Akademijos surengta konferencija „Lietuvos jaunimo pilietinio ugdymo problemos“. Joje dalyvavo 11 kariūnų ir 23 aukštųjų mokyklų studentai.

Jos tikslas buvo supažindinti aukštųjų mokyklų studentus su kario gyvenimu, padiskutuoti aktualiomis pilietinio patriotinio ugdymo temomis, išmokyti juos taikyti bazines karybos žinias ir efektyviai atlikti užduotis. Pirmąją pratybų dieną konferencijos dalyviai buvo supažindinti su Lietuvos kariuomene, jos struktūra ir vadų pareigomis, studentams buvo pristatyta Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija. Vėliau kariūnai ir studentai išvyko į Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro Generolo Silvestro Žukausko poligoną (Pabradėje, Švenčionių r.), kur studentai mokėsi atlikti kario veiksmus mūšio lauke ir žygyje, žvalgybą, pasalą, ataką, reidą ir kitas kario užduotis.

Šiuo metu jūs skaitote straipsnį apie Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos organizuotas pratybas „Lietuvos jaunimo pilietinio ugdymo problemos“, kurios vyko Generolo Silvestro Žukausko poligone Pabradėje – *Pabradistane*. Ak, kam tie formalumai, pabandykim kitaip. Jūs skaitote straipsnį apie septintą kartą vykstantį projektą „Tėvynės gynėjas“, skirtą Lietuvos aukštųjų mokyklų studentams. Ar aišku? Taip? Puiku. Jei kam įdomu, tai jis vyko balandžio 27–30 dienomis. 7 val. ryto jau reikėjo būti Kario akademijoje, bet,

palyginti su tuo, kas vyko vėliau, atsikelti anksti buvo vieni juokai.

Kaip smagu apsilankyti tikrą kario uniformą! Tai – stebuklingas drabužis, keičiantis ne tik išvaizdą, bet, atrodo, ir patį žmogų. Patikėkit, tikrai pasidarai kitoks. Ir Akademiją apžiūrėti buvo įdomu, net valgykloj apsilankėm. Ką aš čia meluoju – ne tik apsilankėm, bet ir valgėm. Taip pat turėjome garbės pabendrauti su Akademijos viršininku plk. Eugenijumi Vosyliumi. Na, ir šaunus vyrukas!

Į poligoną keliavome mersedesu. Jame galima ir gulėti, ir sėdėti – kaip kam

patogiau. Vietos į valias – tiesiog aukščiausia klasė. Tiesa, važiuojant smėliu gali uždusti, bet koks skirtumas, čia gi mersedesas. Įspūdžiai iš poligono – puikūs. Yra valgykla, dušas, tualetas. Norėtumėt paklausti: ko daugiau reikia? Atsakysiu – visko! Bet kai tokie nuostabūs žmonės sukiojasi aplink, tai ir to „visko“ nebereikia. Ak, kokie visi artimi pasidarėme. Na, negaliu sakyti už visus, bet... pasidarėme. Bent trumpam.

← Pradžia 23 puslapyje

Ar jus domina veikla pratybų metu? Taip? Puiku! Taigi, be abejo, lakstėme po miškus, mokėmės taktikos dalykiukų, rikiuotės, maskavomės, juokėmės, sportavom, budėjom, mėgavomės naktiniais patrulio bazės dantų kalenimo malonumais ir nemiegojimu, šaudėm imitacinius miškus ir koviniais šaudykloje, ap-

silankėme pelkėje, kas rytą keldavom ir kas vakarą nuleisdavom vėliavą. Žodžiu, buvo ką veikti. Bet, aišku, daugiausia kontaktavom su AK-4MT. Nežinau, kaip kiti, bet aš savo ginklo numerį prisiminsiu visą gyvenimą. Dabar visi mokam jį išardyti ir surinkti, išvalyti ir... išpurvinti. Jis mus lydėjo visur, buvo šalia keturias dienas sunkiausiomis akimirkomis. Ir visai nesvarbu, jog be jo jos nebūtų buvusios tokios sunkios. Gerai, odę ginklui metas baigti.

Toliau skaitysite odę kariūnams. Taigi, tu, žmogau, kuris dabar skaitai šį tekstą, kelk ranką prie dešiniojo smilkinio ir nuleisk ją tik baigęs vardyti šias pavardes: Ignas Stankus, Dainius Ruminas, Edgaras Timinskas, Mantas Jazdauskas, Regimantas Mačys, Edvinas Juozapaitis, Tomas Skerstonas, Dainius Ridzevičius, Eitvydas Lastovka, Algirdas Aleknavičius, Jurgis Uleckas. Pagerbta. Tikrai labai jums ačiū, berniukai. Šios kelios dienos radikaliai pakeitė mano nuomonę apie Karo akademijoje studijuojančius jaunuolius. Į gerą pusę. Ir tą nuomonę dabar kišiu visiems.

Kolegoms broliams ir sesėms norėčiau tarti ačiū – jūs plius minus faini, – o būsimiems dalyviams pasakyti: privalote dalyvauti. Ateikite, net jei ir pramiegosite, arba vietoj profesinio tinkakumumo atrankos. Juokauju, taip geriau nedarykite. Čia patirsite tai, ką jau patyrėte, ir tai, ko dar nepatyrėte. Tapsite ypatingi, nes sužinosite tai, ko dabar negaliu pasakoti, nes tai – slapta, gausite nemokamai maisto, sustiprėsite fiziškai, pasikrausite energijos, įgysite neįkainojamos patirties visam gyvenimui, gausite pravardę, rasite naujų ir, viliosis, tikrų draugų. Aišku, gal susilaužysit koją, prisitrinsit pūslę, nusilaušit nagą ar „mirsit“, bet, patikėkit, vis tiek verta!!!

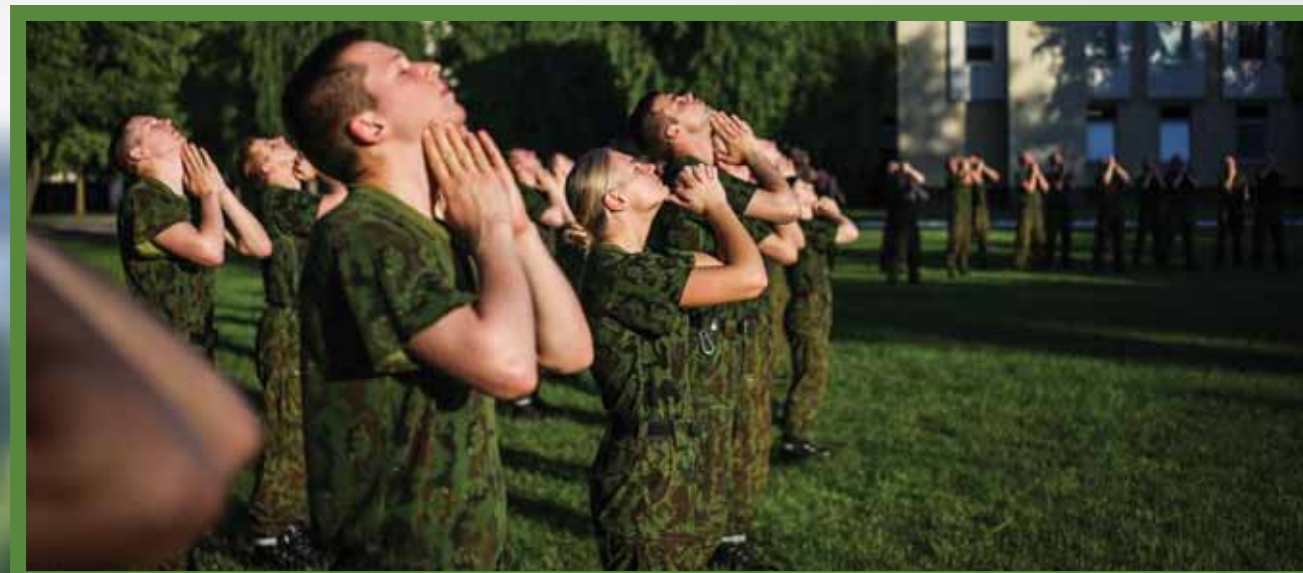
Šiaip dar visai norėčiau, kad žinotumėt, ką jaučiu ten giliai, ties širdimi. Kažkur pasąmonėje nori nenori vis tiek jaudiniesi dėl karo galimybės. Tai dabar jau vien nuo minties, kad tie žmonės, kuriuos pažinau, tie tikri patriotai, tie, kurie taip gražiai šypsosi, viską moka, viską gali, nieko nebijo, kurie taip rūpinasi ir yra tokie šaunūs, žodžiu, tikri vyrai, galėtų daugiau nebeprisijungti prie Facebooko, kad net norėdama nebegalėčiau jų pamatyti... Uch... Juokas juokais, prisigalvoju nesąmonių, bet tikrai gaudinuos. Nors, kita vertus, su tokiais vyrais niekas nebaisu. Tik jūs patys nesijaudinkit, jei ką, eisiu visur, kur eisit jūs. Jei reikės, galėsiu panešti jūsų visų kuprines vienu metu. Tik gal ribotą laiką. O jei trumpai, tai dabar jaučiuosi gyva kaip niekad ir, jei turėčiau haremą, jame būtų vien kariūnai. Myliu jus. Iki!

Tęsinys 22 puslapyje →

Stovėti ant vinių – psichologinis ir fizinis išbandymas

Rytas Kariūnų batalione

Po studijų Karo akademijoje – tarnyba Oro pajėgose

AB – Aviacijos bazė
 OOG – Oro operacijų grupė
 TLE – Transporto lėktuvų eskadrilė
 SE – Sraigtasparnių eskadrilė
 MG – Mokomoji grandis
 AGAI – Antano Gustaičio aviacijos institutas

Ltn. Ugnius RAGAUSKAS

OOG MG lakūnas

Karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje pradėjau tarnauti baigęs Karo akademią, t. y. 2013 m. vasarą. Tarnybos vietoje pritaipyti nebuvo labai sunku, kadangi daugelis dalykų jau buvo žinomi. Čia reikėjo tiesiog taikyti turimas žinias. Žinoma, ir toliau tobulinausi: iškart reikėjo rengtis skrydžiams, prasidėjo licencijos egzaminai, palaikomieji skrydžiai. Visa tai – kasdienės tarnybos dalis, tačiau tam buvo rimtai ruošiamasi.

LKA ir AGAI studijų lygis gana aukštas. Susipažinti tiek su karybos, tiek su oreivystės dalykais. Žinai, kaip šias žinias taikyti ir kur prireikus galima rasti atsakymus į rūpimus klausimus. Manau, viskas vyksta gana sklandžiai ir tobulėjama pakankamai greitai.

Labiausiai įsiminė paskutiniai metai LKA. Tada užgriuvo daugiausiai darbų:

egzaminai, magistro darbo rašymas, skrydžiai ir t. t. Tačiau tai tik padėjo ugdyti valią, leido pasiekti dar geresnių rezultatų. Nors skamba paradoksaliai, manau, kad posakis „Kuo daugiau darai – tuo daugiau laiko turi“ tikrai atspindi realybę.

Dabartiniams kariūnams ir norėčiau palinkėti daryti kuo daugiau, užsiimti kuo daugiau veiklų ir turėti laiko viskam.

Straipsnio autorių nuotraukos

Vyr. ltn. Valius URBONAS

OOG SE C grandies lakūnas

Nespėjome nė mirktelėti, o prabėgo beveik treji metai, kai baigėme LKA (tai įvyko 2012 m.). Studijas LKA ir AGAI (pagal bendrą VGTU ir LKA aviacijos specialistų rengimo programą) prisimenu su didžiausia nostalgija, manau, tai buvo geriausi mano metai.

Visus penkerius studijų metus aktyviai dalyvavau choro „Kariūnas“ veikloje. Iš pradžių, vos įsiliejęs į choristų kolektyvą, dvejojau, svarsčiau, kam to reikia, maniau, kad tai – tik laiko švaistymas ir panašiai, tačiau vėliau supratau, kiek daug jis man davė. Žmogus dažnai esmė suvokiama tada, kai jau „šaukštai po pietų“, tad esamiems ir būsimiems kariūnams linkiu nepamiršti ir laiku spėti išsoti į savąjį traukinį, nes jis „vėluojančių“ nelaukia. Ir stengtis iš studijų pasiimti kuo daugiau.

Baigęs mokslus LKA ir AGAI, pradėjau tarnauti LK KOP AB OOG MG lakūnu. Buvo suteikta galimybė pasirinkti norimo tipo orlaivį. Pasirinkau Mi-8T – vidu-

tinio dydžio sraigtasparnį (jau antrame kurse buvau nusprendęs).

Mi-8T naudojamas paieškos, gelbėjimo (SAR) ir kitoms užduotims (karių desantavimo, parašiutinio rengimo, medicininės evakuacijos, transportavimo ir pan.) vykdyti. 2014 m. buvau paskirtas į OOG SE C grandį, toliau skraidau Mi-8T. Įgūdžiai, kuriuos įgijau LKA ir AGAI tarnybos metu, tikrai pravertė. Bet studijuodamas tiek vienoje, tiek kitoje mokymo institucijoje pasigedau naujovių – juk mokslas ir karyba nestovi vietoje, o mes kartais būdavome mokomi dalykų, taikytų dar prieš „mūsų erą“.

Tad linkiu LKA kariūnams nenukabinti nosies – pasistengti pasisemti kuo daugiau žinių, tobulinti savo profesinius įgūdžius, nes tai tikrai pravers ne tik tarnyboje, bet ir asmeniniame gyvenime. Sėkmės, stiprybės ir ryžto, o kariūnams aviatoriams – giedro dangaus ir saugių skrydžių!

Vyr. ltn. Povilas NAMAVIČIUS

OOG TLE A grandies lakūnas

Nepastebimai prabėgo pustrėčių tarnybos metų Šiaulių Aviacijos bazėje. Nuobodžiauti tikrai neteko. Mes, pirmieji trys leitenantai, baigę Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją pagal bendrą su VGTU orlaivių valdymo programą, buvome paskirti tarnauti į ką tik sukurtą KOP Aviacijos bazės Oro operacijų grupės Mokomąją grandį. Galima sakyti, tapome jos pradininkais.

Paskyrus orlaivius, turėjome išeiti būtent šio tipo orlaivių valdymo mokomąją programą. Taip įgijome kasdienėje tarnyboje ir atliekant specialiąsias užduotis reikalingų įgūdžių ir žinių. Įspūdingiausi buvo išgyvenimo jūroje, veiksmų dūmų ir ugnies aplinkoje kursai. Be to, dalyvavome kasmečiuose veiksmų ypatingomis skrydžio sąlygomis atnaujinimo kursuose. Taisyklė, kad lakūnas mokosi visą gyvenimą, visiškai pasiteisino tarnyboje, nes praktiškai kiekvieną dieną sužinai ar išmoksti ką nors nauja.

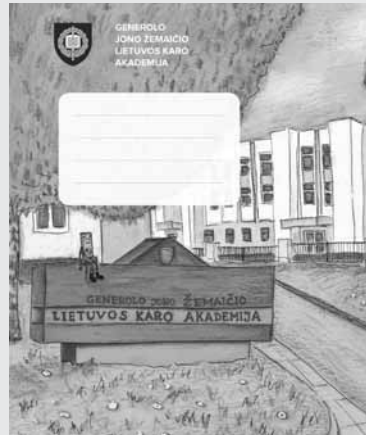
Išėję mokymo programas ir gavę karinės aviacijos specialistų licencijas buvome paskirstyti po eskadriles (aš tarnauju AB Transporto lėktuvų eskadrilėje – skraidau lengvuoju transporto lėktuvu L-410). Atliekame skraidinimo, desantavimo, taikinio imitavimo, radarų apžiūros ir kitas užduotis, dalyvaujame pratybose. Tarnyba atsakinga ir įdomi.

Kariūnams palinkėčiau atkaklumo, veržlumo ir pasitikėjimo savimi tiek tarnyboje, tiek siekiant asmeninių tikslų. Visokeriopos sėkmės!

ATSAKYMAI Į KLAUSIMUS, PATEIKTUS SĄSIUVINIUOSE SU LKA SIMBOLIKA

Pirmųjų dešimties moksleivių, atsiuntusių KARIŪNO redakcijai teisingus atsakymus (el. p. arunas.alonderis@mil.lt), laukia vertingi prizai.

LKA sąsiuvinį ieškokite Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje (kreiptis el.p. arunas.alonderis@mil.lt arba tel.: (85) 2103 526, (85) 2103 680

- 1 UŽDUOTIS Sujunkite ginklų pavadinimus su paveikslukais:
- Kulkosvaidis – 1
 - Snaiperio ginklas – 4
 - Pistolėtas – 2
 - Granatsvaidis – 3
 - Automatinis šautuvas – 5
- 2 UŽDUOTIS Ar žinote Lietuvos karo akademijos kariūnų dėvimų uniformų pavadinimus? Užrašykite uniformų pavadinimus prie paveikslukų:
- Kasdienė uniforma
 - Lauko uniforma
 - Paradinė uniforma
- 3 UŽDUOTIS Užrašykite prie nuotraukų Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio vadų vardus, pavardes ir slapyvardžius:
- Kpt. Jonas Noreika-Generolas Vėtra
 - Plk. Jonas Semaska-Liepa
 - Brg. gen. Adolfas Ramanauskas-Vanagas
 - Gen. Jonas Žemaitis-Vytautas
- 4 UŽDUOTIS Užrašykite Lietuvos valstybinių švenčių datas:
- Laisvės gynėjų diena – sausio 13 d.
 - Lietuvos valstybės atkūrimo diena – vasario 16 d.
 - Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena – kovo 11 d.
 - Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena – liepos 6 d.
 - Lietuvos kariuomenės diena – lapkričio 23 d.

Mindaugas JONAITIS

Jaunesniųjų karininkų vadų mokymai, III k.

Aspirantų tarnyba: studentiška karo prievolės alternatyva (1926–1940 m.)

Gegužės 5 d. Lietuvos edukologijos universitete vyko tarpuniversitetinė bakalaurantų ir magistrantų konferencija 500-osioms Mikalojaus Radvilos Juodojo gimimo metinėms paminėti. Savo mokslinius tyrimus, susijusius su karybos istorija, pristatė ir du Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Jaunesniųjų karininkų vadų mokymų (JKVM) sekcijos klausytojai: j. eil. Mindaugas Jonaitis skaitė pranešimą „Aspirantų tarnyba: studentiška karo prievolės alternatyva (1926–1940 m.)“, o j. eil. Gytis Degulis – darbą „Eiti su ryšiu: partizaninio karo ryšininkų susiformavimas, motyvai, veikla“ (darbo vadovas – JKVM sekcijos viršininkas kpt. Tomas Blinstrubas).

Šiandieninėje kariuomenėje aspirantų tarnybos nerasime. Tai – tarpukario Lietuvos kariuomenės realija. Tuo metu veikusioje karo mokykloje buvo rengiami ne tik kadriniai karininkai, vadinti kariūnais, bet ir atsargos karininkai, kurie mokymo metu įgydavo kariūno aspiranto

statusą. Dabartinis atsargos karininkų tarnybos atitikmuo galėtų būti jaunesniųjų karininkų vadų mokymai (JKVM), organizuoti Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje ir kituose kariuomenės padalinuose: Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokyklo-

je, Dr. Jono Basanavičiaus Karo medicinos tarnyboje (Kaune), Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalione

Tęsinys 22 puslapyje →

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Krn. Dainius RIDZEVIČIUS

- ➔ **Jūsų credo** – Jei kariuomenėje būtų lengva, mūsų čia nebūtų
- ➔ **Kada pirmą kartą sužinojote apie Joną Žemaitį-Vytautą?** – Mokykloje, per istorijos pamokas
- ➔ **Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?** – Šeima
- ➔ **Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūsų / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?** – Gedraičių kautynės
- ➔ **Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?** – Savo kolegas, na, ir, žinoma, merginų, kad būtų šiek tiek linksniau :)

- ➔ **Jeigu nebūtumėte tapęs kariūnu** – Būčiau šauktinis
- ➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?** – Rimti kariūnai neverkia
- ➔ **Vyro automobilyje visada turi būti** – Mergina keleivio vietoje
- ➔ **Mėgstamiausias tarptautinis žodis** – Neturiu tokio
- ➔ **Dėl ko Jums yra buvę gėda?** – Vis dar yra dėl tų, kurie mūsų kariuomenę vadina „armija“, „armeika“ ar dar kitaip...
- ➔ **Jus išveda iš pusiausvyros...** – Kai nueini atsižymėti pas bataliono budėtojų ir pamatai, kad nėra išleidžiamųjų

- ➔ **Kokį žmogaus bruožą vertinate labiausiai?** – Vaikino – patikimumą, merginos – ištikimybę
- ➔ **Užgaida, kurią sau leisite šią vasarą** – Tris savaites daryti tai, ką noriu aš, o ne kažkas iš „aukščiau“ :)
- ➔ **Lietuvos vieta, kurią patartumėte aplankyti** – Panemunė – dėl labai gražaus gamtovaizdžio ir istorinio paveldo
- ➔ **Šventė, kurios labiausiai laukiate** – Joninės
- ➔ **Knyga, kurią perskaitytumėte dar kartą** – Sun Tzu „Karo menas“. Kartą perskaičius, sunkoka viską suprasti
- ➔ **„Pasulyje yra tik dvi jėgos: kardas ir kovos dvasia, ir anksčiau ar vėliau kardas bus nugalėtas**

- ➔ **Kovos dvasios. Ar tikrai?** – Taip. Žmogaus dvasia yra galingesnis ginklas už bet kokį kardą
- ➔ **Trys gero kariūno savybės** – Humoro jausmas, situatyvumas su realybe, atsakingumas
- ➔ **Įsimintiniausias vaikystės įspūdis** – Tai, kad trejus metus iš eilės žiemą vaikščiojau su gumbu ant kaktos, nes visada pašalus sugebėdavau galva trenkis į ledą
- ➔ **Ko iš šių dalykų nesate daręs: pjovęs šieno, kasęs bulvių, kėlęs inkilo?** – Turbūt pjovęs šieno, nes šieno niekas nepjauna.)
- ➔ **Mėgstamiausia spalva** – Juoda
- ➔ **Asmenybė, kuri Jums yra pavyzdys** – Mano tėtis

- ➔ **Negalite gyventi be** – Savo išmaniojo
- ➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje** – Valgykla
- ➔ **Apie kokią profesiją svajojote būdamas 14 metų?** – Programuotojo
- ➔ **Poilsis prie upės ar jūros?** – Prie upės
- ➔ **Kam dažniausiai pritrūksta laiko?** – Poilsiui
- ➔ **Futbolas ar krepšinis?** – Krepšinis
- ➔ **Mėgstamiausias metų laikas** – Vasara
- ➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas** – Daugiau mankštos!

← Pradžia 31 puslapyje

ir Karinės jūrų pajėgose (Klaipėdoje). Daugiausia atsargos karininkų parengiamą Lietuvos karo akademijoje, kuri perėmė daugumą tarpukario Karo mokyklos funkcijų ir tradicijų. Šio straipsnio tikslas – atsigręžti į tarpukario Lietuvos atsargos karininkų rengimo istoriją ir remiantis archyviniais šaltiniais ir mokslininkų atliktais tyrimais apžvelgti tuometę kariūnų aspirantų tarnybą.

Tarpukario Lietuvoje taikos meto pagrindinių specialybių karininkus rengė Karo mokykla, 1929 m. gavusi Pirmojo Lietuvos Prezidento vardą. Joje reguliariai buvo parengiamas nustatytas karininkų skaičius, tačiau valstybei reikėjo turėti ir karininkų rezervą, ypač jaunesniųjų, galinčių vadovauti mažiems kariuomenės padaliniais eventualaus karinio konflikto atveju¹. Aptariamuoju laikotarpiu Lietuvos kariuomenė į atsargą išleisdavo palyginti nedaug karininkų daugiausia dėl pensinio amžiaus, ligos ir kitų priežasčių. Prasidėjus karui, jie, matyt, nebūtų tinkami karo tarnybai, negalėtų vadovauti net mažam – būrio dydžio – padaliniui. Tačiau būtent šių vadų paskelbus mobilizaciją labiausiai trūktų².

Pažymėtina, kad tuometėje Lietuvos kariuomenėje buvo įvairių specialybių personalo, jo poreikis buvo susijęs ne tik su mobilizaciniais reikalavimais, bet ir esamo laikotarpio problema – karininkų stygiu, atsiradus naujų dalinių ir etatų pakeitimų. Atsižvelgiant į šias problemas pradėti rengti karininkai ir 1926 m. sausio 8 d. Karo mokykloje įsteigtuose aspirantų kursuose, kurie veikė iki pat 1940 m. Ilgainiui atsargos karininkų tarnyba tapo atskira karo tarnybos rūšimi³.

Tarpukario Lietuvoje egzistavo nuolatine privalomoji karo tarnyba, todėl kartu su aspirantų kursais atsirado alternatyva – galimybė per trumpesnį laiką išsilavinusiems piliečiams priimtines-

¹ Statkus V. *Lietuvos ginkluotos pajėgos 1918–1940 m.* Chicago, 1986, p. 676.

² 1933 m. gegužės 15 d. krašto apsaugos ministro slaptas raštas Ministrui Pirmininkui Nr. 350, LCVA, f. 929, ap. 5, b. 394, l. 12.

³ 1938 m. sausio 31 d. Karo mokyklos viršininko slaptas raštas Kariuomenės štabo I skyriaus viršininkui Nr. 60, LCVA, f. 929, ap. 3, b. 1073, l. 56.

Kariūnai aspirantai rytą prausiasi Neryje. 1929 m. liepa

Pirmoji Karo mokyklos aspirantų laida. Kaunas, 1926 m.

nėmis sąlygomis atlikti pareigą tėvynei. Pasirinkusiems naująjį tarnybos būdą kariuomenėje praleistas laikas sutrumpėjo iki 12 mėn. (nuo 1937 m. aspirantų tarnybos laikas buvo pailgintas iki 15 mėn.), skirtingai nuo paprasto šauktinio kareivio tarnybos, kuri priklausomai nuo tarnybos vietos trukdavo 18–24 mėn.). Tačiau norintiems tapti aspirantais buvo keliami tam tikri reikalavimai, kaip ir šandien, – ne kiekvienas norintis galėjo tapti karininku. Į šią tarnybą pirmiausia galėjo pretenduoti tik sveiki 18–29 m. vyrai⁴, nepriklaistingos reputacijos⁵, baigę ne mažiau kaip 6 klasių aukštesniąją moky-

⁴ Šandienėje kariuomenėje yra ir karininkų.

⁵ Nepriklausantys „priešvalstybinėms“ organizacijoms ir neturintys kriminalinės praeities.

klą. Sprendžiant iš to meto aukštųjų karininkų susirašinėjimo dėl aspirantų tarnybos, kelerių metų aspirantų tarnybos patirtis parodė, jog jaunuoliai, nebaigę aukštesniosios mokyklos, dažniausiai nesugebėdavo per 12 mėn. įsisavinti reikalingos informacijos. Jiems būdavo sunku mokytis karybos dalykų, kuriems perprasti reikėjo daugiau matematikos, fizikos ir istorijos žinių. Todėl 4-ojo deš. pradžioje patvirtintose naujose aspirantų tarnybos taisyklėse nurodytas kitas mokslo cenzas – kandidatuoti galėjo tik 8 klasių gimnaziją baigę jaunuoliai⁶. 1932 m. posėdžiavusi aspirantų kursų pedagogų taryba pažymėjo, kad į aspi-

⁶ Ažubalis A., Kazlauskaitė-Markelienė R., Petrauskaitė A. *Karo pedagogika Lietuvoje (1918–1940 m.)*. Vilnius, 2007, p. 81, 83.

Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos kariūnų aspirantų priesaika. 1931 m.

A. Šulco nuotraukos

rantų tarnybą priimami asmenys, visiškai nemokantys valstybinės lietuvių kalbos. Nors tai ir neprieštaravo galiojantiems įstatymams, tarybos manymu, tokie žmonės labiau tinkami tarnauti kareiviais, o ne aspirantais⁷.

Net ir sugriežtinus priėmimo sąlygas norinčiųjų šiuo būdu atlikti tarnybą netrūko. Pažymėtina, kad atsiradus šiai karo prievolės atlikimo alternatyvai kasmet daug jaunuolių pareiškėdavo norą tarnauti aspiranto teisėmis. Kadangi priimamųjų skaičius buvo ribotas, vyko atranka, po jos kariūnais aspirantais dažniausiai tapdavo esami ir buvę reikalingų kariuomenei civilinių specialybių studentai. Visi kiti karo prievolę turėjo atlikti bendrąja tvarka – kaip kareiviai – arba tikėtis, kad jų šaukimas į kariuomenę bus atidėtas ir vėliau jie galės tarnauti kaip aspirantai. Priėmimas paprastai vykdavo kartą per metus, tuo pačiu metu kaip ir bendrasis rudens šaukimas. Kitą rudenį

⁷ 1932 m. birželio 22 d. 3-iojo artilerijos pulko vado raštas kariuomenės inspektoriumi Nr. 4244, LCVA, f. 836, ap. 1, b. 61, l. 38.

Kariūno aspiranto ženklas

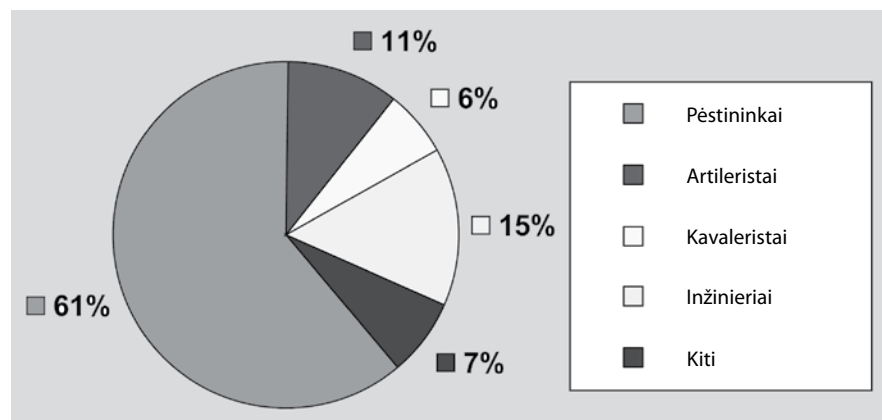
baigusius tarnybą aspirantus pakeisdavo nauji. Nuo 1931 m. tarnybos pradžios laikas buvo derinamas su mokslo metų pradžia, kad studentai ir kiti besimokantieji spėtų laiku grįžti į universitetus ir kitas mokymo įstaigas⁸.

⁸ Ažubalis A., Kazlauskaitė-Markelienė R., Petrauskaitė A. *Karo pedagogika Lietuvoje (1918–1940 m.)*. Vilnius, 2007, LKA, p. 83, 85.

Aspirantų tarnyboje buvo ir vidaus atranka. Jos metu pagal karines specialybes aspirantai buvo skiriami į tam tikrus kariuomenės mokomuosius dalinius. Visus būsimus aspirantus skirstydavo speciali komisija, sudaryta iš įvairių ginklų rūšių tarnybų viršininkų ir jų deleguotų atstovų, kuri privalėjo atsižvelgti į daugybę veiksnių, pradedant išsilavinimu ir baigiant gyvenamąja vieta. Į kavaleriją buvo stengiamasi skirti provincijoje gyvenančius vyrus: ūkininkus, pradžios mokyklų mokytojus, girininkus ir pan. Pirmumo teisę turėjo gyvenantys Panevėžio ir Alytaus apskrityse. Į karo technikos tarnybą pirmiausia buvo atrenkami turintys aukštąjį arba aukštesnįjį techninį išsilavinimą, į aviaciją – baigę aukštesniąją technikos mokyklą arba ne mažiau kaip du techni-

→ Tęsinys 34 puslapyje

← Pradžia 31 puslapyje

1926–1940 m. baigusių aspirantų mokymus karių paskirstymo pagal specialybes diagrama¹³

kos fakulteto kursų⁹, į artilerijos aspirantų tarnybą – įgiję aukštesnįjį techninį išsilavinimą arba baigę tiksluosius mokslus vyrai. Dauguma į specializuotus dalinius atrinktųjų buvo baigę aukštąsias mokyklas ar tebestudijuojantys¹⁰. Pirmumo teisė rinktis tarnybos vietą buvo suteikiama savanoriškai nusprendusiems tarnauti ir įgyti norimą karinę specialybę.

Atsižvelgiant į to meto Lietuvos kariuomenės organizaciją ir mobilizuotinių karininkų poreikį, galima teigti, kad daugiausia reikėjo pėstininkų aspirantų, paskui – karo technikos aspirantų (vadintų karo inžinieriais), kurie buvo skirstomi pagal specialybes (į pionierius, ryšininkus, automobilininkus, geležinkelininkus, šarvuotininkus)¹¹. Taip pat buvo nuolat juntamas atsargos artilerijos karininkų poreikis, kiek mažesnis – kavalerijos. Išleista ir retesnių specialybių, pavyzdžiui, aviacijos,

ginklavimo, sanitarijos, veterinarijos, topografijos, karininkų aspirantų laidų¹². Aspirantų tarnyba suteikė galimybę įvairioms kariuomenės įstaigoms rengti trūkstantį personalą. Štai 4-ojo deš. pradžioje Ginklavimo valdyboje tapo aktualus ginkluotės specialistų stygiaus klausimas. Tobulėjant ginkluotei, didėjant jos kiekiui, be to, plečiantis čionykštei karo pramonei, neišvengiamai turėjo didėti ginkluotės specialistų, o kartu ir ginklavimo karininkų korpusas.

Šiai ir kitoms kariuomenės tarnyboms rasti tinkamų specialistų privačiame sektoriuje ir pritraukti valdišku atlyginimu nuolat dirbti buvo sunku. Todėl aukštąjį, ypač techninį, išsilavinimą turintys kandidatai buvo labai laukiami kariuomenėje. Aspirantų tarnyba leisdavo „užsiauginti“ savo specialistų arba siųsti tarnaujančius karius pasitobulinti ir įgyti paklausią specialybę ar karininko laipsnį.

⁹ 1932 m. spalio 12 d. Generalinio štabo valdybos viršininko slapta raštas Karo mokyklos viršininkui Nr. 3845, LCVA, f. 836, ap. 1, b. 67, l. 27.

¹⁰ 1931 m. spalio 17 d. Kariūnų aspirantų, parinktų į artileriją, sąrašas, LCVA, f. 836, ap. 1, b. 43, l. 62.

¹¹ 1930 m. gegužės 24 d. karo technikos viršininko raštas Karo mokyklos viršininkui Nr. 58504, LCVA, f. 929, ap. 3, b. 703, l. 128.

¹² 1938 m. sausio 31 d. Karo mokyklos viršininko slapta raštas Kariuomenės šabo I skyriaus viršininkui Nr. 60, LCVA, f. 929, ap. 3, b. 1073, l. 56; 1939 m. rugsėjo 19 d. įsakymas kariuomenei Nr. 67, LCVA, f. 981, ap. 1, b. 26, l. 47–48.

¹³ 1938 m. sausio 31 d. Karo mokyklos viršininko slapta raštas Kariuomenės šabo I skyriaus viršininkui Nr. 60, LCVA, f. 929, ap. 3, b. 1073, l. 56; 1939 m. rugsėjo 19 d. įsakymas kariuomenei Nr. 67, LCVA, f. 981, ap. 1, b. 26, l. 47–48.

Tęsinys kitame KARIŪNO numeryje

Tarpuniversitetinės bakalaurantų ir magistrantų konferencijos dalyviai

Gegužės 4–8 d. vyko Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnų ir Vilniaus universiteto studentų mainai. Mainų programoje dalyvavo 29 kariūnai ir 18 studentų. Vilniaus universiteto auklėtiniai gyveno Lietuvos karo akademijos Kariūnų bataliono kareivinėse, susipažino su kariūnais vadais, mokėsi pagrindinių rikiuotės elementų, valdyti automatinį šautuvą AK4-MT, turėjo galimybę pašaudyti Akademijos lazerinėje šaudykloje, sužinojo, kaip vyksta lyderio psichofizinis lavinimas, klausėsi kitų kariūnams dėstomų dalykų paskaitų. Gegužės 8-ąją (paskutinę studentų mainų dieną) kiekvienam studentui buvo įteiktas mainų programos dalyvio pažymėjimas.

Šioje programoje dalyvavę studentai mieliai pasidalijo savo įspūdžiais, juos užrašė krn. Jurgis ULECKAS.

Ignas MAZILIAUSKAS

Nėra geresnio būdo pabėgti nuo kasdienybės, kaip kurį laiką pagyventi Lietuvos karo akademijoje. Visiškai kitas gyvenimas, visiškai nauja patirtis ir įspūdžiai, kuriais norisi dalytis dar ilgai.

Laura LITVINIONOKYTĖ

Studijos ir gyvenimas Lietuvos karo akademijoje skiriasi nuo mūsų – studentų – kasdienės veiklos. Bandydami atlikti įvairias psichofizines užduotis supratome, kad gebame kur kas daugiau, nei manėme. Kario uniforma leido į save ir draugus pažvelgti kitaip, o kariūnai – suvokti, kokia didelė atsakomybė tenka ją vilkintiems. TVARKA, DRAUSMĖ, PUNKTUALUMAS, PAGARBA, DRAUGIŠKUMAS, PAGALBA, NUOŠIRDUMAS, PATRIOTIŠKUMAS – šie žodžiai dabar mums primena savaitę, praleistą Lietuvos karo akademijoje.

Agnė OBELENYTĖ

Penkios dienos Akademijoje buvo tikrai įsimintinos. Gyvenimas čia visiškai kitoks. Kėlimasis 6 valandą ryto, drausmė, žygiavimas, rikiuotė – viskas mums buvo taip neįprasta, svetima. Vis dėlto griežta tvarka neapkartino viešnagės. Labai vertiname galimybę susipažinti su karių kasdienybe, išbandyti ginkluotę, geriau pažinti save, įveikti skausmo baimę, sužinoti daug naujo iš kariūnų ir jų vadų. Esame dėkingos mus kuravusiems II kurso kariūnams, kurie mumis rūpinosi, šiltai priėmė, noriai dalijosi asmenine patirtimi. Iš Akademijos išvykstame kupinos neišdildomų įspūdžių!

Justina JASEVIČIŪTĖ

Karo akademijoje praleista savaitė buvo ištisai įsimintina ir labai naudinga, nes ne tik sužinojau daug informacijos apie sprogmenis, karo rūšis, lyderystės įgūdžių ugdymą, bet ir galėjau praktiškai pati atlikti specialias psichofizines užduotis, išmėginti ginklus, dirbti komandoje. Džiaugiuosi suteikta galimybe iš arčiau pažinti Karo akademijos kasdienybę, pajusti griežtą tvarką, suvokti kariūnų gyvenimo ypatumus.

Tęsinys 36 puslapyje →

Kęstučio Dijoko nuotrauka

← Pradžia 35 puslapyje

Aušra LAKICKAITĖ

Man savaitė LKA – geriausia metų savaitė. Kiekvieną dieną turėjome galimybę išbandyti ką nors nauja, daryti tai, ko niekada nesame darę (GVT, rikiuotės, šaudymas, skausmo baimė ir t. t.). Įgijome neįkainojamos asmeninės patirties, praplėtėme savo akiratį ir karybos sampratą. Aišku, buvo ne tik naudinga, bet ir linksma. Tik neišmokau greit pavalgyt ir duše susitvarkyt. All in all! Viskas buvo labai *super!!!*

Loreta JANKAUSKAITĖ

Nors Akademijoje teko pabūti viso labo tris dienas (dėl tam tikrų priežasčių prie dalyvių prisijungiau tik nuo trečiadienio), supratau, kad tai buvo laikas, praleistas itin naudingai ir prasmingai.

Dažnai pamirštame meilę Tėvynei, pernelyg daug laiko praleidžiame galvas panarinę prie kompiuterių, neskiriame dėmesio fizinei veiklai. Būtent to ir mokė mus Akademijoje ir dar kartą priminė, koks svarbus yra Tėvynės saugumas. Čia taip pat buvo galima išmokti drausmės, tvarkos, iš širdies paplušėti fiziškai.

Monika Vaškytė

Savaitė, praleista LKA, buvo tikrai kupina visokių įspūdžių – nuo baimės iki džiūgavimo, kad sugebėjai „perlipti“ per save ir padaryti tai, ko manei negalys padaryti. Mano nuomone, kiekvienam iš mūsų reikėtų išbandyti tokią mainų programą ir sulaužyti visuomenės stereotipus apie LKA ir Lietuvos kariuomenę. Kai pamatai viską savo akimis, kai pagyveni savaitę kaip tikras karys, suvoki, kad reikia didžiulius kiekviena čia studijuojančiu kariūnu – ištvermingu, protingu, draugišku būsimu karininku!

Krn. Edgaras TIMINSKAS

Jūrų skautai

Dažnai kariūnai manęs klausia, kodėl tapau skautu ir ką tai man davė. Visada didžiavausi, kad esu skautas, tiksliau – jūrų skautas.

Buvau 6-oje klasėje, kai per pamokas netikėtai apsilankė skautų vadovė ir pasakė, kad mokykloje bus įkurtas jūrų skautų būrelis. Iš karto susidomėjau: kas jie, ką veikia, kaip leidžia vasaras ir t. t. Jau per pirmuosius užsiėmimus buvo sulaužyti stereotipai, kad skautai tik pardavinėja sausainius ir kepa ant laužo zefyrus. Iš karto įsitraukiau į jų veiklą, aktyviai dalyvaudavau žygiuose, stovyklose, stengiausi tobulėti, atsiskaityti pagal patirčių programas, kurias būtina išlaikyti, kad galėtum užsirišti kaklaraištį ir tapti tikru skautu – sektinu pavyzdžiu kitiems.

Pagarba vyresniesiems, patriotiškumas, pilietiškumas – visa tai buvo ugdoma nuo pat pirmųjų jūrų skautų veiklos dienų. Buvo rikiuotės, mazgų rišimo pratybų, reikėjo parodyti ir orientavimosi gamtoje įgūdžius. Ugdyti dorus, savarankiškus Lietuvos Respublikos piliečius – pagrindinis mūsų organizacijos tikslas, jo jūrų skautai siekia ypač atkakliai.

Visada buvau aktyvus skautų sąjūdžio dalyvis, be to, prisidėjau organizuodamas ir vesdamas įvairius jų projektus. 2010 m. dalyvavau pirmojoje tarptautinėje skautų stovykloje Lenkijoje. Jau kitais metais vykau į tarptautinę jūrų kadetų stovyklą Švedijoje. Dalyvavau trijuose plaukimuose Kaunas–Klaipėda, kurių dauguma dalyvių buvo užsienio organizacijų nariai, taip pat kaip savanoris tarptautinėje Europos skautų stovykloje Olandijoje. Tuo metu nepaprastai pamėgau buriavimą. Kiekvieną vasarą Kauno mariose išskleidžiu valtį bures ir pasileidžiu pavėjui.

Puikus jausmas, kai bangos daužosi į valtį šonus, kai iš paskutiniųjų ban-

Baltijos jūroje buriuojam su patyrusiu jūrų skautu Aidu Balčaičiu

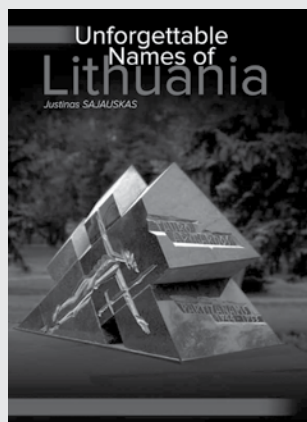
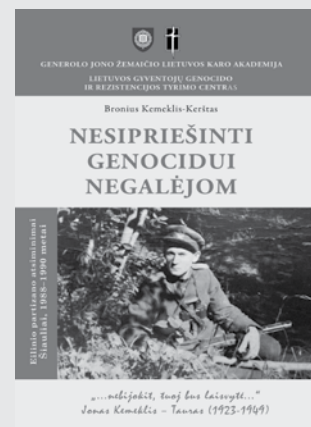
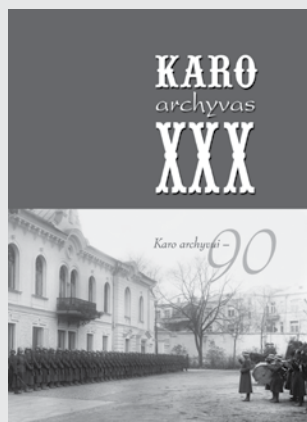

Su Agne Stūronaite

Su geriausiu draugu Robertu Armonaičiu

NAUJI LKA LEIDINIAI

Tęsinys 38 puslapyje →

← Pradžia 37 puslapyje

dai išlaikyti burę, kad kartu su laiveliu neapvirstum. Šią vasarą teko buriuoti ir Baltijos jūroje. Jausmas – žodžiais nenusakomas. Jūroje visada turi būti viskam pasirengęs – nežinai, kada gali užklupti stiprūs vėjo gūšiai, kada įsivyras visiškas štilis. Ten individualybių nereikia, turi būti komandos narys, padėti kitiems. Visi žino savo pareigas, kurias reikia atlikti krupščiai ir atsakingai.

Ir studijuodamas Karo akademijoje nepamirštu savo brolių ir sesių skautų. Kiek įmanydamas stengiuosi padėti rengiant stovyklas, renginius, negailiu patarimų jaunesniems. Šiuo metu esu jūrų skautijos *Divytis* valdybos narys, projektų ir užsienio reikalų koordinatorius. Kaip patyręs jūrų skautas stengiuosi kiek galėdamas prisidėti prie organizacijos stiprinimo ugdydamas jaunas asmenybes, joms padėti realizuoti save, pasirengti įvairiems konkursams, tarptautinėse stovyklose susipažinti su naujomis kultūromis, papročiais. Skautų bendruomenėje aš išmokau pasitikėti savimi, tapau komandos dalimi, nes, kaip sakoma, vienas lauke – ne karys.

Žinoma, gavau daug naudingos informacijos, kurią ir dabar taikau kariuomenėje, išsiugdžiau atsakomybės jausmą, stovyklaudamas pamėgau gamtą, miškus. Manau, kad tai ir buvo pirmasis žingsnis renkantis kario kelią. Čia susiradau ir geriausių draugų, kuriuos drąsiai galiu vadinti savo šeima. Kartu būnam ne tik stovyklose, skautų organizuotuose renginiuose, bet ir kartu leidžiam laisvalaikį.

Turėti geriausių draugą, su kuriuo bet kuriuo paros metu gali susisiekti, sulaukti pagalbos, patarimo, – be galo svarbu. Toks patyręs jūrų skautas, bendramintis, gebantis net kebliausiose situacijose rasti išeitį, yra Robertas Armonatis. Mes – bendraklasiai, kartu pradėjome lankyti skautų užsiėmimuose, radome bendrų pomėgių. Netrukus mus pradėjo vadinti broliais – broliais šaunuoliais. Net ir prabėgus tiek metų, dar painioja, nes kur koks renginys ar reikia pagalbos, mes visada būnam vietoj ir pasiruošę pagelbėti. Didžiuojuosi turėdamas tokį draugą ir pagalbininką. Galiu pasakyti, kad skautų veikla kardinaliai pakeitė mano gyvenimą.

Su vadovu Tomu Jurkuvėnu

Lietuvių delegacija Vidurio Europos skautų stovykloje

Straipsnio autoriaus nuotraukos

AKADEMIJOS PULSAS

Birželio 11 d. LKA rikiuotės aikštėje vyko Kariūnų tarybos pirmininkų pasikeitimo ceremonija. Anksčiau pirmininko pareigas ėjęs kariūnas regalias gražino Akademijos viršininkui plk. E. Vosyliui, o jis jas perdavė naujai išrinktam Kariūnų tarybos pirmininkui III kurso **krn. Ignui STANKUI**. Jis sudarys naujos sudėties Kariūnų tarybą, kuri yra kariūnams atstovaujantis organas, teikiantis pasiūlymus Akademijos vadovybei mokslo, drausmės, socialiniais ir kitais klausimais ir reprezentuojantis kariūnus visuomenėje.

Jaunimas besikeičiančioje visuomenėje

2015 m. kovo 6 d. Karo akademijos kariūnai dalyvavo 3-iojoje tarptautinėje studentų vaizdo konferencijoje „Jaunimas besikeičiančioje visuomenėje“, skirtoje Vilniaus kolegijos 15 metų jubiliejui paminėti. Ją organizavo šios kolegijos Verslo vadybos fakultetas. Konferencija vyko lietuvių ir anglų kalbomis.

Toliau pateikiame dalyvių mintis.

Krn. Arnoldas AMBRASAS

Konferencijoje su krn. Pauliumi Šlepečiumi perskaitėme pranešimą apie Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgas. Mano nuomone, dalyvauti šioje konferencijoje buvo naudinga: praplėtėm savo žinias apie šias pajėgas ir jas įtvirtiname stengdamiesi tinkamai išdėstyti anglų kalba. Tačiau, jeigu pačiam tektų organizuoti konferenciją, mažinčiau temų skaičių. Šį kartą jų buvo per daug ir mažai tarpusavyje susijusių (nuo specialiųjų pajėgų iki mados). Tokia temų įvairovė nėra naudinga, mažina mokslinę konferencijos vertę. Tad derėtų akcentuoti, kokių temų tikimasi, ko norima, nepaliekant laisvės rinktis, kas šauna į galvą.

Krn. Paulius ŠLEPETYS

Panašu, kad dėl žemo anglų kalbos lygio ir kai kurių profesinių karybos terminų neišmanymo klausytojai nevisiškai suprato mūsų pranešimo turinį. Situaciją bandėme taisyti dėstydami mintis „paprastesniais“ terminais, tačiau visi pranešėjai buvo nuolat skubinami, kad „tilptų“ į nustatytus laiko rėmus.

Pranešimų temos buvo labai skirtingos, ir tai trukdė kilti bendrai diskusijai. Be to, kaip minėjau, buvo jaučiamas laiko stygius ir organizatorių spaudimas viską kuo greičiau baigti.

Aktyviausi konferencijos dalyviai – kariūnai

Konferencijos klausytojų auditoriją sudarė tik pranešėjai, asmenys, kurie (turbūt) padėjo rengti pranešimus, ir patys organizatoriai.

Apibendrinant galima teigti, kad konferencijos mokslinė vertė labai sumenko dėl pasiūlytų aptarti temų gausos ir laiko konkreitiems klausimams panagrinti stygiaus. Manau, geriausia šią konferenciją galima būtų apibūdinti ją palyginus su anglų kalbos (kalbėjimo įgūdžių) įskaita, kuri naudinga tik pačiam pranešėjui. Tačiau pasidžiaugti yra kuo: visi išklau-

syti kariūnų pranešimai pranoko studentų pristatymus anglų kalbos lygiu.

Kitų metų konferencijos organizatoriams siūlyčiau sukonkretinti konferencijos temą, sumažinti pranešėjų skaičių (kad daugiau laiko galima būtų skirti kiekvienam pranešimui) ir plačiau pareklamuoti patį renginį, siekiant suburti gausesnę klausytojų auditoriją.

Tęsinys 40 puslapyje →

← Pradžia 39 puslapyje

Krn. Evaldas ČIPLYŠ

Kartu su krn. Mantautu Šutu teko rengti pranešimą apie profesinę ir šauktinių karo tarnybą anglų kalba. Ši tema buvo viena aktualiausių, nes kaip tik prieš savaitę buvo paskelbta, kad ketinama Lietuvoje grąžinti šauktinių prievolę. Po pristatymo sulaukėme išskirtinio konferencijos dalyvių, kurie norėjo daugiau sužinoti apie karo tarnybą, dėmesio. Buvo malonu, kad jaunimas domisi Lietuvos kariuomene, nori sužinoti, iš ko ji susideda ir kokia yra kario duona.

Dalyvavimas konferencijoje man buvo įdomi patirtis jau vien dėl to, kad reikėjo parengti pristatymą anglų kalba. Smagu pajusti, kad turimos žinios aktualios ir kitiems.

Krn. Tomas ČEPAS

Mokslinėje konferencijoje iš klausėme ne vieną įdomų pristatymą, pasisėmėme žinių. Mūsų pristatymas *Military and the Media* buvo parengtas anglų kalba, todėl dalyvavome užsienio kalbų sekcijos darbe.

Konferencijoje nepatiko tai, kad buvo labai prasta laiko kontrolė (dėl to savo pristatymą teko atlikti gana greitai) ir nepakankamas studentų pasirengimas kalbėti prieš auditoriją. Tačiau, nepaisant šių minusių, ji buvo gana įdomi ir patraukianti. Turėjome galimybę ne tik pristatyti savo temą auditorijai, bet ir padiskutuoti, susipažinti su naujais žmonėmis. Be to, iš pradžių nebuvo apibrėžta tema, todėl galėjome išgirsti įvairiausių ir vis kitaip pristatomų studentų pranešimų.

Krn. Titas MASIULIONIS

Konferencijoje skaičiau pranešimą apie Lietuvos karo akademiją. Dalyvauti joje buvo naudinga, nes pagausinau anglų kalbos žinias, pamėginau jas perteikti kitiems žmonėms. Kita vertus, šio renginio lygis buvo ganėtinai žemas. Konferencijos metu buvo kalbama temomis, kurios neatitiko pagrindinės renginio idėjos, o tai trukdė įsilipti platesnėms diskusijoms.

Konferencijos dalyvių bendra nuotrauka

Vilniaus kolegijos nuotraukos

Krn. Mantautas ŠUTAS

Konferencijoje aš ir kariūnas Evaldas Čiplys skaitėme pranešimą apie šauktinių ir profesinę kariuomenę.

Dėl kolegijos studentų žemo anglų kalbos lygio ir terminologijos žinių stygiaus auditorija nesuprato didžiosios dalies pranešimo, todėl teko vartoti paprastesnį žodyną, kartais net tiesiogiai versti pavienius žodžius.

Konferencijos tematika buvo labai plataus spektro. Deja, patiems pranešimams buvo skirta per mažai laiko.

Auditorijose pranešimų klausėsi tik patys pranešėjai ir juos kuruojantys asmenys, todėl sumenko motyvacija stengtis išsamiau pristatyti temą, nes klausytojai buvo suinteresuoti kartotis arba aptarinėti savo aktualijas, o ne susitelkti į tuo metu pristatomą darbą.

Dauguma konferencijos dalyvių buvo atrinkti, matyt, dėl skaičiaus. Nebuvo atsižvelgta į jų anglų kalbos žinias, pasitaikė situacijų, kai studentai vietoj angliško žodžio vartojo lietuvišką, nes pamiršo vertimą.

Mėgindamas išryškinti konferencijos privalumus išskirčiau kariūnų gebėjimą parodyti savo anglų kalbos žinias ir dominavimą konferencijoje. Visuomenė buvo supažindinta su Lietuvos kariuo-

mene, LKA ir kitomis temomis, praveršiančiomis plečiant kariūnų ir studentų bendrąjį akiratį.

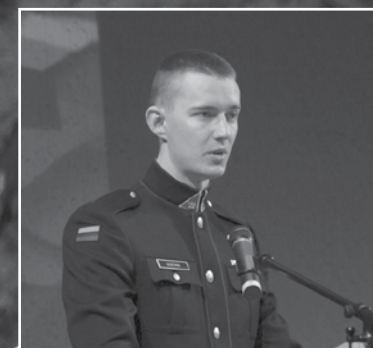
Krn. Martynas BRUSOKAS

Konferencijoje su krn. Tomu Čepu skaitėme pranešimą apie žiniasklaidos ir kariuomenės bendradarbiavimą. Mano manymu, ši konferencija buvo naudinga dėl kelių priežasčių. Pirmiausia, teko papildomai pasidomėti kariuomenės ir žiniasklaidos ryšiais. Antra, konferencija vyko anglų kalba, kuria reikėjo gebėti perteikti informaciją auditorijai. Visos kariūnų grupės, palyginti su kitais pranešėjais, manyčiau, pasirodė tikrai puikiai.

Tačiau konferencija turėjo ir trūkumų. Pirmiausia – nebuvo tiksliai apibrėžtos temos, kuriomis pranešėjai turėtų skaityti pranešimus, todėl jų būta įvairiausių – nuo šauktinių kariuomenės iki mados. Kitas dalykas – tai, kad temos nebuvo klasifikuotos, išdėstytos logine tvarka, tad po kiekvieno pranešimo buvo sunku persiorientuoti į visiškai su ankstesniąja tema nesusijusį darbą. Be to, kai kam pritrūko laiko, nes vienoje iš auditorijų vienas pranešimas truko tiek, kiek buvo skirta trimis, dėl to kiti pranešėjai turėjo savo temas pristatyti skubėdami.

Vasario 10 d. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje vyko pirmoji Kariūnų ir klausytojų mokslinės draugijos organizuota studentų konferencija „Kintanti saugumo aplinka: iššūkiai ir galimybės“.

Šiame numeryje spausdiname du sutrumpintus kariūnų Jurgio Ulecko ir Mato Radvilavičiaus joje skaitytus pranešimus.

Krn. Jurgis ULECKAS

Šaudyklų reikšmė nacionaliniam saugumui

Keičiantis regiono geopolitinei situacijai ir didėjant grėsmei nacionaliniam saugumui, būtina iš naujo įvertinti veiksnius, kurie padėtų užtikrinti Lietuvos saugumą, jos visuomenę parengti agresijos ar kitos nenumatytos karinės situacijos atveju. Šiuos veiksnius išanalizavus būtų galima sukurti sistemą, kuri leistų šalies piliečiams jaustis ne tik saugesniems, bet ir geriau pasirengusiems galimiems neramumams ir krašto gynybai.

Šaudyklų steigimas kaip nacionalinio saugumo stiprinimo priemonė – tai tam tikra žinutė visai visuomenei, o ne kuriai nors vienai jos socialinei ar interesų grupei.

Šis pranešimas – tai kario, medžiotojo, galų gale aktyvaus laisvalaikio mėgėjo įžvalgos. Tikiuosi, kad mano mintys jus sudomins ir duos naudos.

Pirmiausia apžvelgsime pagrindines pranešimo sąvokas: kas yra šaudykla ir šaunamasis ginklas, kad turėtume bendrą sampratą ir kalbėtume apie tuos pačius dalykus. Toliau aptarsime įvairiausių tipų šaudyklas – kuo jos viena nuo kitos skiriasi, kuo yra naudingos.

← Pradžią 41 puslapyje

Karinių poligonų šaudyklų privalumas – tai, kad jų yra įvairių tipų, pritaikytų šaudyti iš skirtingų ginklų. Be to, šios šaudyklos įrengtos laikantis griežčiausių saugos reikalavimų.

Medžiotojų šaudyklose įrengiami jiems reikalingi šaudymo į judantį taikinį, į lėkšteles ir taikinius, esančius didesniu atstumu nuo šaulio, standai.

Sportininkų (šaulių) šaudyklos pritaikytos šaudyti iš skirtingų ginklų, nes jie paprastai rengiasi keletui sportinio šaudymo rungčių: šaudymo iš pistoleto ir mažo kalibro ginklo, į lėkšteles ir kt.

Dar viena šaudyklų grupė – šaudyklos, skirtos šratasvydžio ir dažasvydžio žaidėjams, taip pat lazerinės šaudyklos. Nors jose nenaudojama tikrų ginklų, bet veiksmai atliekami labiausiai į kovos panašiomis sąlygomis (todėl šio tipo šaudykla ir paminėjau).

Pagaliau šaudyklos, skirtos ne profesionalams, entuziastams, apskritai kiekvienam piliečiui. Tai tokios šaudymo vietos, kuriose žmogus gali išmėginti ginklą kaip pramogą.

Kokia šaudyklų svarba – kam jų reikia ir kuo jos naudingos, turint omenyje dabartinę Lietuvos ir Europos politinę situaciją? Šiuo atveju reikėtų pabrėžti, kad žmonės turi mokėti tinkamai naudoti ginklą ir su juo elgtis. Tai jiems leistų labiau pasitikėti savimi.

Reikia skatinti domėtis kariuomene ir jėgos struktūromis. Paprastai žmogus, besidomintis šaudymo sportu, pradeda

domėtis ir ginklais, o Lietuvoje labiausiai ginkluota yra kariuomenė. Vadinas, ir tai žmogų priartina prie ginkluotųjų pajėgų. Tad kariuomenė ir policija gali sulaukti daugiau dėmesio, populiarėti tarp Lietuvos piliečių.

Su šaudyklomis susiję ir alternatyvūs aktyvaus laisvalaikio leidimo būdai. Jeigu būtų daugiau šaudyklų, žmonės turėtų platesnį pasirinkimą, įvairiau leistų savo laisvalaikį.

Dar vienas svarbus šios veiklos aspektas. Šaudymo sporto asociacijų kontaktinių bazių kūrimas turėtų didelę strateginę reikšmę. Kilus šalyje kokių nors neramumų ar išorės grėsmei, galima būtų greitai susisiekti su profesionaliais šauliais, kurie prilygsta geriausiai parengtiems kariams.

Kita vertus, politikai ir valdžia, įgyvendindama naujus projektus, neretai siekia, kad jie būtų ir ekonomiškai naudingi. Įrengus daugiau šaudyklų, būtų didinamas užimtumas, kuriamos naujos darbo vietos, surenkama daugiau mokesčių.

Paskutinis, bet vienas svarbiausių punktų, kalbant apie šaudyklų naudą, – edukacinis aspektas. Žmonės šaudyklose susipažįsta su ginklais, saugiu elgesiu, išmoka jais naudotis.

Savo pranešime apžvelgiau šaudyklų situaciją Lietuvoje ir gerus užsienio valstybių pavyzdžius. Papunkčiui išdėčiau, kaip kariuomenė gali prisidėti prie šaudyklų populiarinimo, modernizavimo ir plėtros, kokiomis sąlygomis galima būtų leisti naudotis šaudyklomis kitiems, kaip kad D. Britanijos kariuomenėje, kur nenaudojamos šaudyklos nuomojamos

ir iš to gaunama komercinės naudos.

Lietuvos kariuomenė galėtų konsultuoti rengiančius šaudyklas, nes jos pačios šaudyklos yra itin saugios, įrengtos pagal nustatytus reikalavimus. Ji taip pat galėtų mokyti šaudyklų instruktorius, rengti edukacines programas. Tokios programos būtų skirtos ne tik šauliams, bet ir civiliams. Pavyzdžiui, civiliai būtų mokomi veiksmų pastebėjus pavojingą šaulį su ginklu: kaip elgtis, judėti, su kuo susisiekti ir kt.

Kaip valstybė galėtų prisidėti prie šios srities plėtros ir kokią naudą iš to gautų? Tobulindama įstatymus, susijusius su ginklais (reikėtų supaprastinti jų įsigijimo sąlygas, išplėsti naudojimo galimybes ir pan.) ir šaudyklomis (praverstų remti šaudyklų steigimo ir modernizavimo projektus, kas gerokai paskatintų jų plėtrą Lietuvoje). Įtraukti šaudyklas į strateginius planus kaip nacionalinio saugumo stiprinimo priemonę būtų vienas iš prioritetinių valstybės sprendimų, norint turėti apčiuopiamos naudos. Šaulių klubų, asociacijų steigimas, duomenų, kuriuos būtų galima naudoti tam tikrų krizių atveju, bazių kūrimas ir analizavimas, visuomenės požiūrio į ginklus formavimas ir ekonominiai šios veiklos privalumai – visa tai naudinga valstybei.

Mano nuomone, Lietuvoje šaudymo sportas labai nuvertintas, nelaikomas prioritetiniu užsiėmimu. Kol kas valstybės požiūris į šaudyklas grynai komercinis, nors turėtų būti suvokiama strateginė šių vietų ir šaudymo sporto reikšmė. Šaudyklų plėtra duotų ilgalaikę naudą visuomenei, tiesiogiai ir netiesiogiai prisidėtų prie šalies saugumo stiprinimo.

Kr. Matas RADVILAVIČIUS

Lietuvos gynybos politika: kariuomenės organizavimo iššūkiai

Pranešime buvo aptarti strateginiai Lietuvos kariuomenės resursai (gynybos biudžetas, žmogiškieji išteklių, karo

Tęsinys 44 puslapyje →

Lietuvos šaudymo į lauko taikinius rinktinė

Dažasvydis taksi parke

Straipsnio autoriaus nuotraukos

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

Kr. Mantas ALOJAN

- ➔ **Jūsų credo** – Su kitais elkis taip, kaip norėtum, kad kiti su tavim elgtųsi
- ➔ **Kada pirmą kartą sužinojote apie Joną Žemaitį-Vytautą?** – 2005 m., kai susidomėjau LKA
- ➔ **Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?** – Istorijos apie karininkus, jų pergales ir garbę
- ➔ **Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūsų / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?** – Termopilų mūšį
- ➔ **Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?** – Savo žmoną
- ➔ **Mėgstamas tarptautinis žodis** – „Status quo“

- ➔ **Jeigu nebūtumėte tapęs kariūnu** – Būčiau automobilų perpardavinėtojas
- ➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?** – Mokykloje
- ➔ **Vyro automobilyje visada turi būti** – Daili mergina
- ➔ **Dėl ko Jums yra buvę gėda?** – Dėl savo kvailių poelgių, kurie siutindavo vieną iš artimiausių man žmonių – močiutę
- ➔ **Jūs išveda iš pusiausvyros...** – Kai automobilyje pradėdu girdėti garsus, kurių neturėčiau girdėti
- ➔ **Kokį žmogaus bruožą vertinate labiausiai?** –

Vaikino – atkaklumą, merginos – švelnumą

- ➔ **Užgaida, kurią sau leisite šią vasarą** – Praleisti dieną draugų kompanijoje
- ➔ **Lietuvos vieta, kurią patartumėte aplankyti** – Orlando Kepurė netoli Karklės
- ➔ **Šventė, kurios labiausiai laukiate** – Sūnaus gimimo
- ➔ **Knyga, kurią perskaiytumėte dar kartą** – E. Barauzo „Užmirštoji sala“
- ➔ **„Pasulyje yra tik dvi jėgos: kardas ir kovos dvasia, ir anksčiau ar vėliau kardas bus nugalėtas kovos dvasios.“ Ar tikrai?** – Taip

- ➔ **Trys gero karininko savybės** – Meilė tėvynei, pareigingumas ir gebėjimas įkvėpti kitus
- ➔ **Įsimintiniausias vaikystės įspūdis** – Kai mama nupirko kasetę su tuo metu mano mėgstama daina „Mr. President – Coco Jambo“ ir muzikos grotuvą
- ➔ **Ko iš šių dalykų nesate daręs: pjovęs šieno, kasęs bulvių, kėlęs inkilo?** – Viską esu daręs
- ➔ **Mėgstamiausia spalva** – Juoda
- ➔ **Asmenybė, kuri Jums yra pavyzdys** – Tėtis
- ➔ **Negalite gyventi be** – Muzikos
- ➔ **Poilsis prie upės ar jūros?** – Prie upės

- ➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje** – 322-asis kambarys
- ➔ **Apie kokią profesiją svajojote būdamas 14 metų?** – Kario
- ➔ **Kam dažniausiai pritrūksta laiko?** – Miegui
- ➔ **Futbolas ar krepšinis?** – Krepšinis
- ➔ **Mėgstamiausias metų laikas** – Pavasaris
- ➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas** – Kariūnai gali atsiskyti maitinimo Akademijos valgykloje

← Pradžia 41 puslapyje

technika ir ginkluotė) ir būdai, kuriuos taikant jie virsta veiksmingais pajėgumais (profesine ir „mišrią“ kariuomenės organizavimo sistemomis). Pasitelkus Arthuro F. Lykke'o nacionalinio saugumo „trikojo stalo“ modelį ir įvertinus šiuos išteklius galima teigti, kad jie nėra efektyviai naudojami dėl naujausių regioninių grėsmių neatitinkančio Lietuvos kariuomenės organizavimo būdo.

Įvertinus pagrindinius hibridinio karo etapus tampa aišku, kad Lietuvos visuomenė šiuo metu nėra pasirengusi kovoti šių grėsmių sąlygomis ne tik dėl to, kad „nuo maždaug 2001 m. iki 2013 m. nebuvo ruošiamasi realiai ginti savo valstybės“, bet ir dėl žmonių nesidomėjimo nacionaline gynyba – piliečių ir kariuomenės konsolidacijos trūkumo.

Strategijoje numatytas konvencinės grėsmės iš esmės keičia naujo tipo – hibridinio karo – grėsmės, tokios kaip: tautinių mažumų kurstymas, provokacijos, nevalstybinių ginkluotų organizacijų ir grupuočių išpuoliai, neteisėtas valstybės sienos kirtimas, karinio tranzito procedūrų pažeidimai, neramumai kaimyninėse šalyse ir kt. Vertinant Lietuvos kariuomenės galimybes Ukrainos krizės kontekste, sprendimų priėmimo ir reagavimo į analogiškas grėsmes efektyvumu mūsų valstybė būtų akivaizdžiai pranašesnė, tačiau

dėl nedidelių ginkluotųjų pajėgų, nepakankamo jų aprūpinimo, komplikuo to mobilizacinio rezervo šaukimo ir organizavimo ir chaoso valdymo strategijos nebuvimo abiejų šalių padėtis tokiomis sąlygomis būtų panaši.

Tiek civilinės, tiek karinės valdžios atstovams viešai pripažįstant, kad dabartinės profesinės Lietuvos kariuomenės sudėtis neatitinka įprastos kariuomenės sudėties, galima daryti prielaidą, jog būtina keisti esamą kariuomenės organizavimo sistemą. Šiuo metu net du trečdaliai gynybos biudžeto skiriama jau turimiems pajėgumams palaikyti. Išlaidos ginklams, karinei įrangai ir infrastruktūrai nesiekia nė 20 proc. Jeigu ir toliau lėšos bus skirstomos panašiu principu, manytina, kad modernią kariuomenę Lietuva turės dar negreitai. Taip pat neaiškus teritorinės gynybos ir ekspedicinių pajėgumų santykis, kuris ypač svarbus kariuomenę modernizuojant ir rengiant, nes šie procesai yra labai skirtingi. Būtina didinti ginklų ir technikos kiekį, plėsti reikalingų pirkinų spektrą. Taip pat svarbu, kad nauja technika būtų integruojama į visas Sausumos pajėgas vienu metu, o ne į atskirus dalinius, nes priešingu atveju padalinių bendradarbiavimas bus komplikuo tas. Kol kas profesinės Lietuvos kariuomenės ginkluotė ir technika neatitinka naujausių grėsmių, nes nėra pakankamai judri, kas būtina kovojant nekonvencinio ir hibridinio karo sąlygomis, ir visuotinė, t. y. visos Sausumos pa-

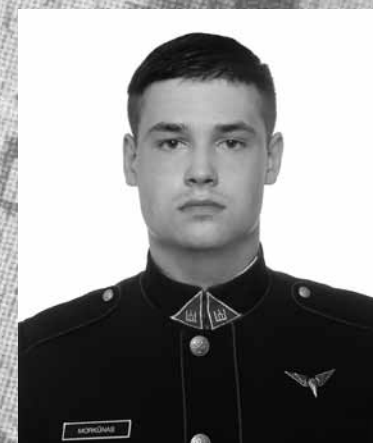
jėgos neturi bendros techninės bazės.

Įvertinus alternatyvią Lietuvos kariuomenės organizavimo sistemą, 2011 m. išlaikyti mišrią kariuomenę, susidedančią iš 2 900 PKT karių ir 10 000 šauktnių kasmet, atsižvelgiant ir į dalyvavimą tarptautinėse operacijose, Lietuvai būtų kainavę apie 444 mln. litų. 2015 m. gynybos biudžetas už 2011-ųjų didesnis net 613,1 mln. litų (beveik 59 proc.), todėl galima daryti prielaidą, kad, net nekeičiant gynybos finansavimo ir KAS asignavimų paskirstymo pagal išlaidų sritis tvarkos, jau 2015 m. Lietuva pajėgtų išlaikyti mišrią, naujų regioninių grėsmių pobūdį atitinkančią kariuomenę. Priėmus politinį sprendimą kariuomenę perorganizuoti ir grąžinus karo prievolę, pasikeistų visa gynybos koncepcija, o su ja ir ginkluotės poreikiai (ypač kiekybiniai).

Tęsianti nuoseklią politiką Lietuva pajėgi ne tik parengti reikiamą skaičių šauktnių, bet ir užtikrinti viso rezervo apginklavimą galimo konflikto atveju. Tam būtina tik politinė valia ir tinkami prioritetai. Teritorinė gynyba ir savarankiškas pasipriešinimas – Lietuvai gyvybiškai svarbūs dalykai, kaip ir visuomenės suinteresuotumas valstybės saugumu, tad kur kas veiksmingiau būti aktyvesniems patiems, nei pasyviai laukti NATO paramos. Įvertinus visus faktus galima daryti išvadą, kad „mišri“ Lietuvos kariuomenės organizavimo sistema naujausias regionines grėsmes atlaikys geriau nei šandienė profesinės kariuomenės organizavimo sistema.

Krn. Aurimas MORKŪNAS

Parašutų naudojimas Lietuvos karinėse oro pajėgose 1928–1940 m.

Šiame numeryje pristatome ketvirtakursio Aurimo Morkūno mokslinį referatą. Jį teigiamai recenzavo ir rekomendavo spausdinti Karo istorijos vyresn. mokslo darbuotojas dr. Manvydas Vitkūnas.

1918 m. vasario 16 d. buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės Aktas, tačiau nepriklausomybę dar ilgai teko ginti kovose. Atkaklių pastangų rezultatas buvo ne tik Nepriklausomybė, bet ir karo grobis, sukauptas I pasaulinio karo Lietuvos teritorijoje vykusių kovų metu. Tarp karo trofėjų puikavosi ir karo lėktuvai, nuo jų prasidėjo Lietuvos karo aviacijos raida. Nors tarpukariu Lietuva buvo jauna nepriklausoma valstybė, jos aviacijos lygis buvo labai aukštas. Pagal tai ji ne tik prilygo, bet net ir lenkė ne vieną užsienio valstybę. Lietuvos aviacijos raida padidino parašutų, kurių trūko tiek profesionaliems lakūnams, tiek parašutų sporto entuziastams, poreikį.

AKADEMIJOS PULSAS / SVEIKINAME / PASKIRTAS Į PAREIGAS

Balandžio 16 d. Karo akademijos Vadybos katedros profesorei ir žurnalo „Journal of Security and Sustainability Issues“ atsakingajai redaktorei dr. **Manuelai TVARONAVIČIENEI** buvo suteiktas Latvijos Daugpilio universiteto garbės daktaro vardas ir iškilmingai įteiktas tai patvirtinantis diplomats. Profesorė įvertinta už aktyvų bendradarbiavimą ir dalyvavimą mokslinėje veikloje, pasiektus mokslo rezultatus, dialogo tarp socialinių problemų tyrinėtojų ir socialinės-ekonominės politikos formuotojų skirtingose šalyse Europos Sąjungoje ir už jos ribų plėtojimą, suteikiant galimybę vyksti mokslinėms diskusijoms.

2015 m. gegužės 6 d. Karo akademijos viršininko įsakymu Kariūnų bataliono III kuopos vadu paskirtas **kpt. Mantas JONIKAS**.

← Pradžia 45 puslapyje

Parašiutizmo istorija: parašiuto sukūrimas ir naudojimas

Parašiutas – prietaisas kūno ar daikto kritimo greičiui sumažinti. Pavadinimas kilęs iš prancūzų žodžio *parachute* [*parer* – nukreipti + *chute* – kritimas]. Šis prietaisas buvo sukurtas XV amžiuje¹.

Pirmą kartą parašiutas panaudotas 852 m. – juo bandyta nusileisti nuo Kordobos bokšto. Nežinomas šuolininkas liko gyvas. Parašiuto eskizų rasta ir didžiojo italų dailininko, mokslininko ir inžinieriaus Leonardo da Vinčio 1485 m. rankraščiuose. 1783 m. įrenginį judančiam kūnui ore stabdyti išrado prancūzas Sebastijanas Lenormanas (*L.-S. Lenormand*) ir pavadino jį parašiotu². 1785 m. parašiutą išbandė Žanas Pjeras Blanšaras (*J. P. Blanchard*), iš aukštai skrendančio oro baliono sėkmingai nuleisdamas šunį. 1793 m. pats Ž. P. Blanšaras atliko šuolį parašiotu. Oro balionas pradėjo kristi, ir Blanšaras išsigelbėjo nusileidęs parašiotu³. 1890 m. Polas Letermanas (*Paul Letterman*) ir Katčenas Paulus (*Kathchen Paulus*) pagamino ir išbandė pirmąjį savaime išsiskleidžiantį parašiutą. 1912 m. JAV armijos kapitonas Albertas Beris (*Albert Berry*) pirmasis sėkmingai nusileido parašiotu iš lėktuvo⁴.

Pirmą kartą parašiutai buvo išmėginti karių I pasauliniame kare. Jie buvo naudojami artilerijos ugnies koreguotojų, skraidančių karšto oro balionais, kurie prieš pajėgoms buvo lengvas taikynys,

Kareiviai vėdina parašiotus „Salvator“. Kaunas, 1932 m.

todėl parašiutai buvo skirti kariams gelbėtis. Tuo metu Vokietijos pilotai jau naudojo parašiotus kaip evakuacijos priemones, ne vienam jie išgelbėjo gyvybę, taip pat ir garsiam Liuftvafės generolui Hermanui Goringui. I pasaulinio karo metu nebuvo sukurta parašiutų, tinkamų naudoti šokant iš lėktuvo pakliuvus į suktuką arba kitais ekstremaliais atvejais nesant kitos išeities, dėl to nemažai pilotų žuvo. Būtinai reikėjo sukurti parašiutą, labiau pritaikytą pilotams.

19 a. pabaigoje ir Lietuvoje nerimo skraidūnai, norintys išbandyti nepaprastą „dangaus skėtį“. Mūsų šalyje pirmąjį šuolį

parašiotu iš aerostato 1891 m. atliko Stanislovas Drevnickis. Jis sėkmingai nusileido Kalnų parke Vilniuje. Po ketverių metų, užsidegus oro balionui, oreivis žuvo⁵.

1919 m. amerikietis L. Irvinas sukūrė parašiutą, labiau pritaikytą naudoti nelaimės atveju šokant iš lėktuvo. Šis A tipo (*Type A*) parašiutas, pradėtas gaminti masiškai, išgelbėjo nemažai gyvybių. Jis išsiskleidavo saugiu atstumu nuo lėktuvo, ir tai buvo vienas svarbiausių dalykų. Italijoje 1917 m. buvo pabandyta už priešų linijas tokiu būdu permesti pėstininkų. Desantininkų pajėgos daugelyje galinųjų pasaulio valstybių buvo tik pradėtos kurti, tad ne visos desanto nuleidimo operacijos baigėsi sėkmingai⁶.

I pasaulinio karo metais manyta, kad pašauto lėktuvo lakūnas nespės pasinaudoti parašiotu, o jeigu ir pasinaudos, tai neatlaikys išsiskleidžiančio kupolo smūgio ir taps lengvu priešų taikiniu. Rusijos imperijos oro pajėgų vadas kunigaikštis Aleksandras Michailovičius sakė, kad parašiutas aviacijoje – kenksmingas dalykas, nes esant net menkiausiam pavojui lakūnas gelbės parašiotu ir paliks lėktuvą pražūčiai. Ką gi, kariškio akimis, ši pozicija visiškai suprantama: kam kariams atverti išsigelbėjimo kelią ir kartu susilpninti jų kovos dvasią?

Nesuvokė parašiutų naudą ir dauguma Lietuvos karo aviacijos lakūnų. Leonardas Peseckas prisimena: „Kai po mūsų lakūnų apsilankymo Čekoslovakijoje vieną vasaros dieną Kauno aerodroman atvažiavo čekų parašiutų firmos atstovas įpiršti mums savo gaminį, jis buvo sutiktas gana šaltai. Tiesiog skeptiškai. Tiek metų skraidėm be parašiutų, kam dabar mums jų reikia? Sakėm: bereikalingas pilvo veržimas, sunkenybė.“⁷

Pirmasis iš lėktuvo parašiotu sėkmingai nusileido amerikietis Beris (*Berry*). Tai įvyko 1912 m. kovo 10 d. Bet visų I pasauliniame kare dalyvavusių

¹ Karys, 1936, Nr. 39.

² Bellis M., *History of the Parachute*, <http://inventors.about.com/od/pstartinventions/ss/Parachute.htm>, 2014 03 01.

³ Karys, 1934, Nr. 46.

⁴ Bellis M., *History of the Parachute*, <http://inventors.about.com/od/pstartinventions/ss/Parachute.htm>, 2014 03 01.

⁵ *Parašiutų istorija*, http://www.skydive.lt/lt/?option=com_content&task=view&id=42&Itemid=81&lang=en, 2014 03 01.

⁶ *The History of Parachute Operations*, http://www.pathfinderireland.com/index.php?p=1_15, 2014 03 01.

⁷ *Parašiutų istorija*, http://www.skydive.lt/lt/?option=com_content&task=view&id=42&Itemid=81&lang=en, 2014 03 01.

← Pradžia 45 puslapyje

Romualdas Marcinkus – vienas geriausių tarpukario kariuomenės parašutininkų

šalių lakūnai skraidė neturėdami parašiutų. Mat buvo galvojama, kad parašiuotas paveiks lakūno moralę – užuot stojęs į kovą, jis šoks iš lėktuvo lauk.

Šiandien tūkstančiai lakūnų dėkingi parašiuotams už gyvybę. Jų nauda ypač išryškėjo II pasaulinio karo metu, kai jie buvo naudojami ne vien kaip individuali karo lakūno gelbėjimo, bet ir gabenamų karių nuleidimo, atliekant įvairias desanto operacijas, permetant kariuomenės dalinius į priešų užnugarį ir t. t., priemonė.

Parašiuotizmo raida Lietuvoje

Lietuvos aviacijoje parašiuotas pradėjo populiarėti 1928 m. Karo aviacija jau anksčiau buvo įsigijusi kelis D. Britanijos firmos „Irving“ parašiuotus, bet nenaudojo, nes jų neužteko visam skraidančiajam personalui aprūpinti. 1928 m. aviacijos ltn. J. Mikėnas buvo komandiruotas į Italiją, kad susipažintų su firmos „Salvator“ parašiuotais (jų vėliau buvo nupirkti).

Italų gamybos parašiuotai „Salvator“ – viengubi, automatiniai, plačiu juosmens diržu priveržiami už nugaros. Jokių ypatingų pastangų jiems užsidėti ir nusiimti nereikėjo. Buvo patogūs, lakūnai juos mėgo. „Salvator“ parašiuotai Lietuvoje buvo naudoti atliekant pirmuosius bandomuosius šuolius iš lėktuvo. Pirmas

sis parašiuotu 1928 m. sausio 26 d. Kauno aerodrome nusileido aviacijos kpt. Vladas Morkus⁸.

1928 m. sausio 28 d. Kaune pirmąjį Lietuvoje bandomąjį šuolį iš lėktuvo atliko karo lakūnas V. Morkus. Jis sėkmingai nusileido italų gamybos parašiuotu „Salvator“, išsiskleidžiančiu automatiškai. Knygoje „Mūsų sparnai“ Vladas taip aprašė savo įspūdžius:

„Atleidžiu ranką ir... pajutau, kad po kojų tuščia, rodos, į šalto vandens duobę smunku. Oro lyg nebūtų, bet tuščia bedugnė. Tuo laiku tarytum šmėkla juodu šešėliu virš galvos praūžė kriokdamas lėktuvas. Darosi trošku ir norisi įkvėpti kaip galima daugiau oro. Tai pats bjauriausias momentas ir tik toj akimirkoj pasidarė aišku, kad lėktuvui jau pasakyta sudiev. Aplinkui tyla – žavėtina tyla. Jaučiu ant nugaros lyg gyvatė šiurendama iš lizdo šliaužia. Gal vėjas? Bet ne, tai parašiuotas rangosi iš savo krepšio. Kad ir koks buvo trumpas tas laikotarpis, bet aš puikiai jaučiau ir įvertinau tą pirmąją daug žadančio reiškinio kibirkštį. Staiga lyg kas už apykaklės pastvėręs stipriai papurtė, ir virš galvos pasirodė didžiulis skėtis. Keletą kartų pasitabalavęs į šonus, vis lėčiau ir lėčiau supamas, matau virš galvos gražiai išsipūtusį ir nuo oro spaudimo virpančią parašiuotą.“⁹

Parašiuotizmas tuo metu dar buvo

⁸ Ten pat.

⁹ Ten pat.

1933-ųjų spalio 18-ąją, akrobatinio skrydžio metu lūžus lėktuvo „Fokker D. VII“ sparnui, Karo aviacijos mokyklos kariūnas Leonas Miliūnas išsigelbėjo su parašiuotu pakibęs ant Linksmadvario šlaito

neištirta, nežinoma sritis. Pamėginti leisti parašiuotu savanorių atsirado tik keli. Lietuvoje iki 1934 m. daugiausia tokių šuolių atliko aviacijos kpt. K. Martinkus, pamėgęs šią rizikingą sporto šaką. Per aviacijos šventes jis atliko parodomuosius šuolius, taip pat ir pirmąjį Lietuvoje laisvo kritimo šuolį parašiuotu.

Lietuvos parašiuotizmo pionierius kpt. K. Martinkus pasakojo:

„Mano pirmas „šuolis“ su parašiuotu buvo laimingas tuo, kad nešokau. 1926 m. vieną gražų vasaros dienų atvažiuo į aerodromų čekoslovakų parašiuotų firmos atstovas įpiršti savo gaminį¹⁰. Aš pasisiūliau jį išbandyti, bet kpt. A. Gustaitis pata-

¹⁰ Karys, 1928, Nr. 37.

Karo aviacijos mokyklos I laidos auklėtiniai. Viduryje – mokyklos viršininkas plk. ltn. Jonas Laurinaitis

A. Šulco nuotraukos

rė man pirmiau išbandyti su svoriu. Čekui sutikus, paruošėm 70 kg smėlio maišų, pritvirtinom prie jo parašiuotų, o automatų užkabinome už borto. 500 metrų aukštyje virš aerodromo iš lėktuvo išmestas parašiuotus maišus kaip tikras maišas nugarinėjo žemyn iki pat žemės. Parašiuotas neatsidarė. Aš pasijutau lyg naujai atgimęs, o čekoslovakų firmos atstovas neatsisveikinęs pabėgo iš aerodromo.“

„Pirmą kartą iššokau su parašiuotu 1928 m. Skridau su kpt. L. Pesecku. Aukštis buvo 1000 metrų. Iššokus automatas parašiuotą normaliai atidarė, bet smarkus vėjas nunešė mane tolokai nuo aerodromo, nusileidau į Vailokaičio dvaro kopūstų daržą. Kol atsegiau juosmens diržą, vėjas gerokai pavilko žeme. Staiga atbėgusi į daržą moterėlė pradėjo rėkti: „Iš kokios peklos tu čia nusileidai su ta baisia pūsle ir išvoliojai mano pono kopūstus?! Greitai susivyniojau parašiuoto kupolą ir nuėjau aerodromo link.“

„Kartą per aviacijos šventę lynojo, debesys buvo žemi. Iššokau iš 400 metrų aukščio. Pradėjau kristi. Žemė artėja, o parašiuoto kupolo automatas neatidarė. Jaučiu kažkas muša man į pakaušį. Ranka griebiu – ogi mažiukas parašiuotas, kuris

atidaro kupolą. Plėšiu ranka jį, kiek galiu. Pagaliau prie pat žemės atsidarė. Nusileidau tvarkingai, tik atsistoti negalėjau. Kojos kaip guminės, jaučiau savo kapo drėgmę... o publika labai plojo.“

„Buvau skaitęs, jog žmogus krisdamas ore neviršija 200 km greičio. Seniai svajojau, iššokęs iš lėktuvo su parašiuotu kristi laisvu kritimu. Vis dar naudojau automatą, kuris, prikabinamas prie lėktuvo borto, ištraukdavo parašiuoto kupolą. Kai buvau perkeltas į Zoknius, daugiausiai skraidžiau su ltn. Vyt. Varanavičium. Jam paaiškinau savo norą, prašydamas papikuruoti su lėktuvu. Jis sutiko. Paskridę toliau nuo aerodromo 3000 m aukštyje įėjome į ilgą smigimą. Lėktuvas *Ansaldo* puikiai atlaikė, o aš visai gera jaučiausi. Pakartojome dar porą kartų – tas pats. Po skridimo paprašiau Varanavičiaus niekam nepasakoti apie mano pasiruošimus, nebuvau tikras, ar kartais nepritrūks man drąsos.“

„1933 m. rugsėjo 24 d. Šiauliuose, Zoknių aerodrome, buvo ruošiamas aviacijos šventė. Aš pakilau su mjr. J. Garoliu. Virš vidurio aerodromo aukštis buvo 1200 metrų. Staiga atkabinau automatą ir, užkišęs jį už diržą, iššokau iš lėktuvo galva

žemyn. Taip kritau kurį laiką, nes galva yra sunkesnė už kojas. Žemė artėjo. Kai buvo kokie 200 metrų, patraukiau žiedą, kupolas išsiskleidė. Aš gražiai nusileidau arti publikos, tik gavau barti nuo Zoknių įgulos viršininko mjr. Pesecko ir mjr. Garolio, kodėl juos nepainformavau ir neperspėjau, nes jie visi, man krintant, labai jaudinosi. Tai buvo pirmas laisvas kritimas su parašiuotu Lietuvoje. Vėliau buvau susitaręs su pulk. ltn. Gustaičiu šokti laisvu kritimu iš 8000 metrų aukščio. Kartą pakilome iki 8000 metrų, bet vėjas buvo didelis, Gustaitis neleido šokti.“

Lietuvoje šuoliai parašiuotu kaip programos numeris aviacijos šventėse buvo labai laukiami žiūrovų. Ypač jais vėliau pasižymėjo karo lakūnas aviacijos kpt. Romualdas Marcinkus.

1936 m. „Irving“ tipo parašiuotus pradėjo naudoti ir civiliniai lakūnai, sklandytojai, LAK nariai: V. Ašmenskas, V. Butkevičius, P. Zaltauskas, J. Steikūnas ir kiti. B. Civinskaitė ir A. Liorentaitė – pirmosios lietuviškos moterys, nusileidusios iš lėktuvo

→ Tęsinys 50 puslapyje

← Pradžią 45 puslapyje

vo parašiu. Tai įvyko 1937 m. gegužės 10 d., rengiantis LAK 10-mečio sukakties minėjimo šventei¹¹. O per patį minėjimą – aviacijos šventę Kauno aerodrome – gegužės 16 d. buvo atliktas pirmasis masinis šuolis iš lėktuvo parašiuotais Lietuvoje. Šoko dešimties žmonių grupė, LAK nariai civiliniai, lakūnai ir sklandytojai: V. Ašmenskas, J. Balčiūnas, B. Civinskaitė, A. Gysas, R. Heirikas, A. Liorentaitė, P. Marčiulionis, J. Martinkaitis, K. Vasiliauskas, P. Zaltauskas. Šis grupinis nusileidimas parašiuotais parodė, kad Lietuvoje buvo daug drąsių ir ryžtingų jaunuolių, kurie, turėdami priemonių ir sąlygas, neatsiliko nuo kitų valstybių parašiuotinių.

Sėkmingi ir nesėkmingi parašiuoto naudojimo atvejai

Vienas žymus lakūnas (jau žuvęs), prieš kildamas nuo žemės savo plieniniu paukščiu, sakydavo: „Mes trise skrendam: lėktuvas, aš ir mano parašiuotas. Jei suges lėktuvas, liks begalvojantis „aš“, o jei jokios vilties nebeturėsiu, ateis pagalbon parašiuotas.“¹² Šie žodžiai puikiai nusako parašiuoto svarbą.

Karo aviacijos istorijoje dėl parašiuoto būta ir nelaimingų atsitikimų. Šiauliuose, Zoknių aerodrome, pakilo lėktuvas atlikti šaudymo pratimų į žemės taikinius. Oro šauliui psk. Pranui Tamošaičiui kabinoje besisukant kažkaip atsidarė parašiuotas. Šaulys bandė kaip nors suglemžti po savimi, bet propelerio sukelta oro srovė jį su parašiuotu išvilko lauk ir stipriai trenkė į lėktuvo stabilizatorių. Pilotas, kad ir sutrukdytas vairuoti, šiaip taip nusileido. Smūgis buvo toks stiprus, kad psk. Pranas Tamošaitis, neatgavęs sąmonės, mirė¹³.

1919–1940 m. Lietuvos karo aviacijoje įvyko 29 tragiškos lėktuvų avarijos,

per jas žuvo 36 karo lakūnai, 28 pilotai ir 8 žvalgai¹⁴.

Pasinaudoję parašiuotu išsaugojo savo gyvybes 14 lakūnų, 11 pilotų ir 3 žvalgai, taip pat jauni lietuviai aviatoriai J. Garolis, J. Dovydaitis, J. Steikūnas, L. Miliūnas, A. Krasnickas ir kiti. Pirmasis, išsigelbėjęs parašiuotu, įvykus lėktuvo avarijai 1929 m. birželio 20 d., aviacijos mjr. Jeronimas Garolis pasakojo:

„Grįžau iš Italijos, kur teko priimti naujai nupirktus lėktuvus *Ansaldo*. Kartu su jais karo aviacija įsigijo ir daug parašiuotų. Iš pradžių keista buvo, kad kiekvieną kartą tekdavo jį dėtis. Nereikalingas pilvo veržimas, sunkenybė, sakydavome.

Tą dienų skridau su savo eskadrilės lakūnu kpt. Nastaru. Dariau 2-ąjį skridimą, susipažindamas su naujuoju lėktuvu. Buvau atidavęs visus vairs. Sėdėjau prie borto sudėjęs rankas, dairiausi. „Trečiuoju išleisiu – galvojau. Viskas eina gerai.“

„Dabar tūpti – rodau Nastarui. Staiga jaučiu, kaip mano lėktuvo draugas daro staigesnį posūkį. Sparnas kyla, virsta ant šono, o mašina šoktelėjusi šmėkliškai puola žemyn. Akimirksniu suprantu. Mes suktuke, su sunkia, didele mašina suktuke! Griebiu už vairų, atstatau, bet aparatas pekliškaai sukasi ir lekia žemyn.

Pagaliau sukimasis pasibaigia, bet vis dar smingam žemyn. Greitis pekliškas. Pradedu traukti vairalazdę. Nieko... o aerodromo veja pašėlusiai arti. Atsisuku atgal. Surinku Nastarui. Ranka sugriebia diržo sagtį. Laisvą galą metu už savęs. Ir šoku iš mašinos, kuri lakūno neklauso. Ore apsisuku nuo atsidarancio parašiuoto smūgio. Ir tuoj trenkiu kojomis į žemę. Begalinė tyła. Už 10 žingsnių pamatau žalumoje beformę krūvą iš puikiojo mano sidabrinio lėktuvo. Viskas taip sutrupėjo, kad vos iš žolės matosi. Pro liemens sutrintus rėmus matau Nastaro kombinezoną. Jis nespėjo iššokti. Aš buvau laimingesnis sekunde ar pusantros...“

Išvados

Parašiuotizmo užuomazgų atsirado dar XVIII a. Parašiuotai buvo tobulinami, kol tapo tinkami naudoti tiek parašiuoto sporto atstovams, tiek desantininkams ir pilotams.

¹⁴ *Propelerių kryžiai, Lietuvos aviacijos istorija 1919–1940*, <http://www.plienosparnai.lt/page.php?22>, 2014 03 01.

Ilgai tobulinti parašiuotai, siekiant juos pritaikyti šuoliams iš lėktuvų, nusišė nemažai gyvybių, tačiau vėliau daugybę jų išgelbėjo nuo nelaimių.

Ikkarinėje Lietuvoje aviacijos raida buvo ypač sparti, todėl ne iš piršto laužtas posakis „sparnuotas lietuvis“. Tai galima argumentuoti aviacijos pasiekimais pasaulio ir Europos kontekste.

Parašiuotizmas Lietuvoje nebuvo toks populiarus kaip aviacija ir taip paplitęs. Tuo domėjosi aviacijos lakūnai ir Lietuvos aeroklubo (LAK) nariai.

Skeptiškas aviatorių požiūris į parašiuotą išnyko. Jis šiandien tapo neatsiejamu lakūno priemonių dalimi, reikalinga saugumui padidinti ir siekiant apsaugoti jo gyvybę.

Šiandien parašiuotus naudoja bene visų pasaulio valstybių skraidantis civilinis ir karinis personalas, desanto pajėgos, parašiuotų sporto mėgėjai.

Literatūra

Straipsniai periodikoje:

Karys, 1928, Nr. 37.

Karys, 1932, Nr. 20.

Karys, 1934, Nr. 46.

Karys, 1936, Nr. 39.

Karys, 1939, Nr. 20–21.

Interneto nuorodos:

Bellis M., History of the Parachute, <http://inventors.about.com/od/pstartinventions/ss/Parachute.htm>, 2014 03 01.

Parašiuotų istorija, http://www.skydive.lt/lt/?option=com_content&task=view&id=42&Itemid=81&lang=en, 2014 03 01.

The History of Parachute Operations, http://www.pathfinderireland.com/index.php?p=1_15, 2014 03 01.

Propelerių kryžiai, Lietuvos aviacijos istorija 1919–1940, <http://www.plienosparnai.lt/page.php?22>, 2014 03 01.

Parašiuotai Karo aviacijoje, <http://www.plienosparnai.lt/page.php?568>, 2014 03 01.

Raubickas A., Išsigelbėję parašiuotais..., <http://www.plienosparnai.lt/page.php?699>, 2014 03 01.

Peseckas V., Pirmieji šuoliai su parašiuotu Lietuvoje, <http://www.plienosparnai.lt/page.php?563>, 2014 03 01.

Morkus V., Parašiuotas ir įspūdžiai iššokus, <http://www.plienosparnai.lt/page.php?1128>, 2014 03 01.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija – vienintelė aukštoji mokykla Lietuvoje, suteikianti universitetinį ir karinį išsilavinimą, ugdanti karininkus lyderius

Visos nuolatinių studijų programos organizuojamos derinant Bazinio karinio rengimo programą ir universitetinių studijų programas.
Bendra studijų trukmė – 4 metai.

Priėmimas į LKA studijų programas vykdomas LAMA BPO organizuojamo 2015 m. bendrojo priėmimo į universitetus ir kolegijas pagrindinio priėmimo 1-ojo etapo metu.

	Studijų programa	Studijų trukmė (metais)	Suteikiama kvalifikacija ir karinis laipsnis
Priėmimas į LKA studijų programas vykdomas LAMA BPO organizuojamo 2015 m. bendrojo priėmimo į universitetus ir kolegijas pagrindinio priėmimo 1-ojo etapo metu*			
Socialiniai mokslai	Gynybos ir saugumo institucijų valdymas	3,5 m. universitetinių studijų ir karinio rengimo + 0,5 m. karinio rengimo	viešojo administravimo bakalauras + leitenanto laipsnis
	Tarptautiniai santykiai	3,5 m. universitetinių studijų ir karinio rengimo + 0,5 m. karinio rengimo	politikos mokslų bakalauras + leitenanto laipsnis
	Moderniųjų gynybos technologijų vadyba	3,5 m. universitetinių studijų ir karinio rengimo + 0,5 m. karinio rengimo	vadybos bakalauras + leitenanto laipsnis

Konkurse gali dalyvauti tik Lietuvos Respublikos piliečiai, ne vyresni kaip 25 metų vidurinį išsilavinimą turintys asmenys, galintys tapti profesinės karo tarnybos kariais pagal Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 28 str. nuostatas, išlaikę profesinio tinkamumo testus, Karinės medicinos ekspertizės komisijos pripažinti tinkamais mokytis Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje.

Minimalaus konkursinio balo riba – ne mažiau kaip 2,5 balo.

Jaunuoliai, norintys laikyti profesinio tinkamumo testą, kviečiami registruotis Lietuvos karo akademijos Atrankos centro telefonais: (8 5) 212 7092, 210 3593, 210 3589.

Registracija į profesinio tinkamumo testą vyksta iki 2015-06-08 darbo dienomis 8.00–12.00 val. ir 13.00–17.00 val. (penktadieniais iki 15.45 val.).

Prašymų priimti studijuoti registravimas – nuo 2015-06-01 iki 2015-07-18 15.00 val. LAMA BPO interneto svetainėje www.lamabpo.lt.

Išsamesnę informaciją apie atranką ir studijas galima rasti Lietuvos karo akademijos interneto svetainės www.lka.lt skyrelyje „Stojantiesiems“.

Daugiau informacijos:

Priėmimo komisijos tel. (8 5) 210 3597

Atrankos centro tel. (8 5) 212 7092

¹¹ *Parašiuotų istorija*, http://www.skydive.lt/lt/?option=com_content&task=view&id=42&Itemid=81&lang=en, 2014 03 01.

¹² *Karys*, 1932, Nr. 20.

¹³ *Karys*, 1939, Nr. 20–21.

KVIEČIAME STUDIJUOTI PAGAL LKA PROGRAMAS

MODERNIŲ GYNYBOS
TECHNOLOGIJŲ VADYBĄ

GYNYBOS IR SAUGUMO
INSTITUCIJŲ VALDYMĄ

TARPTAUTINIUS
SANTYKIUS

Bendrasis vidurinis išsilavinimas

Profesinio tinkamumo testai, Karinė medicinos ekspertizės komisija

LKA bakalauro studijos

Modernių gynybos technologijų vadyba

Gynybos ir saugumo institucijų valdymas

Tarptautiniai santykiai

LKA magistrantūros studijos

Visuomenės saugumas ir gynyba

Žmonių išteklių vadyba

Karinė diplomatija

Politikos mokslų krypties
doktorantūra

Brigados generolas Adolfas RAMANAUSKAS-VANAGAS

(1918 m. kovo 6 d., Niu Britenas, JAV – 1957 m. lapkričio 29 d., Vilnius)

**MŪSŲ RAGINTI
NEREIKĖJO!**

Bet kokius priekaištus išsilaisvinimo veiksniams
tegalai daryti tas, kuris prarado sąžinės ramybę ir nori
surasti veidmainišką pateisinimo pagrindą...

(Iš knygos „Daugel krito sūnų“)

Augustino Bannier nuotrauka